

DOMOVINA

in KMETSKI LIST

Upravništvo in uredništvo »DOMOVINE« Ljubljana,
Puccinjeva ulica št. 6, II. nad., telefoni 31-22 do 31-28
Račun Poštne hranilnice podruž. v Ljubljani št. 10 711

Izhaja vsak teden

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 6.— L. polletno
12.— L. celoletno 24.— L. — Posamezna številka
60 cent.

PREGLED VOJNIH DOGODKOV

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 5. aprila naslednje 1045 vojno poročilo:

V Tunisu delovanje topništva in izvidniških skupin.

Italijanske in nemške letalske skupine so bombardirale pristaniške naprave v Boni in večkrat zaporedoma napadle sovražno zaledje ter zazgale nekaj deset motornih vozil. Včeraj je bilo uničenih 12 sovražnih letal, 8 v bojih, 4 pa po protiletalskih baterijah. Nemška letala so v bližini luke Bougie zadela s torpedom 8000 tonski trgovački parnik.

Neapelj, Sirakuza, Palermo in Carloforte so bili včeraj predmet sovražnih letalskih napadov, ki so v prvih dveh mestih povzročili škodo znatnega obsega na javnih in zasebnih poslopih. Beležijo 220 smrtnih žrtev in 387 ranjenih v Neaplju, 4 mrtve in 20 ranjenih v Sirakuzi, 12 mrtvih in ranjenih v Carlofortiju. — V zraku nad Neapljem sta bili sestreljeni 2 sovražni letali, dva izmed bombardnikov, ki so se udeležili napada na Carloforte, je protiletalsko topništvo zbillo v morje v bližini Mercuredduja.

Naša podmornica, ki operira na Atlantiku pod poveljstvom ladijskega poročnika Rossettija Marija iz Imperije, je potopila grški 3000 tonski parnik »Gramicos«, ki je bil natovorjen s piratom, namenjenim v Anglijo, in 3000 tonski angleški parnik »Celtis Star«.

Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo 5. aprila naslednje poročilo:

Sovjetske čete, močne več divizij, so včeraj začele pričakovani napad proti vzhodni fronti kubanskega mostišča.

Vedno znova ponovljeni napadi, ki so jih podpirali močno topništvo in številni oklopni vozovi, so bili po zaslugi nemških in rumunskih čet razbiti z velikimi sovražnikovimi izgubami ljudi in materiala. Borbe še trajajo.

Lastna napadalna akcija vzhodno od Orja je potekala uspešno. Na ostali vzhodni fronti je bilo samo južno od Ilmenskega jezera in pred Petrogradom živahnije krajevno delovanje.

Na tuniški fronti je potekal dan ob krajevnem izvidniškem delovanju in nastopanju napadalnih oddelkov mirno. Letalstvo je z močnimi silami obstreljevalo zbirališča sovražnikovih motornih vozil in voz ter šotore in topniške postojanke. Nemški lovci so dosegli osem letalskih zmag.

Bojna letala so na morju pred Bougiejem napadla veliko sovražnikovo tovorno ladjo in jo hudo poškodovala.

Mešani oddelki angleških in ameriških letal so napadli včeraj podnevi področje Pariza. Zaradi bombnih zadetkov v stanovanjskih predelih, mestnih napravah in tudi na sportnih prostorih je imelo prebivalstvo več sto smrtnih žrtev in ranjenih. Med tem terorističnim napadom in drugimi sovražnikovimi poleti nad zasedeno ozemlje in Norveško je bilo sestreljenih 19 letal. Izgubljena so bila tri lastna letala.

Preteklo noč so angleška letala brez načrta metala rušilne in zažigalne bombe pretežno na podeželske kraje na severnem nemškem obalnem ozemlju. Nočni lovci in protiletalsko topništvo so sestrelili 10 napadajočih bombardnikov.

K razvoju dosežanih bojov v Tunisu poročajo še tole iz Rima:

Italijanske in nemške čete so dosegle dragocene uspehe junaštva. Sovražna akcija proti postojankam na Maretovi črti se je izjalovila ob železnem odporu čet Osi, kar je prisililo sovražnika k ustavitvi napada. Britansko poveljništvo je nato del svojih oboroženih sil odvzelo s črte z namenom, da bi z obkolitvijo doseglo, česar ni moglo doseči s čelnim napadom. Poveljstvo osnih sil se je prav dobro zavedalo resnosti položaja. Spričo nevarnosti obkolitve, ki bi zajela dragocene in močne sile, so se osne čete rajši umaknile na

Pridelovanje bučnic je splošna korist

Pri nas smo glede maščob pasivni, kar se neprijetno pozna zlasti v sedanjih časih. Gledati moramo torej, da svoje gospodarstvo usmerimo tako, da bomo po možnosti ta primanjkljaj zmanjšali. To bomo lahko dosegli v precejšnji meri s sajenjem sončnic in buč. — Danes je s praktičnimi poizkusi dokazano, da je proizvodnja rastlinskih maščob bolj gospodarska kakor pa živalskih, kajti na enem hektarju, posejanem z oljnimi semeni, pridelamo najmanj šestkrat toliko olja kakor pa živalskih masti, ki bi jih dala živina, krmijena s krmo, pridelano na isti površini. Zato je razumljivo, da so po vseh naprednih evropskih deželah povečali površine, zasajene z oljnatimi rastlinami.

Poizkusi s pridelovanjem sončnic v večjem obsegu so se pri nas lansko leto dobro obnesli in bo treba sajenje sončnic v krajih, ki pridejo za to v poštev, še bolj razširiti. Danes se pa bomo podrobneje bavili z bučami.

Buča v naših krajih ni nova rastlina, vendar pa jo edino na štajerskem v zadnjih desetletjih pridelujejo tudi zato, da dobivajo bučne peške za izdelavo olja. V naši pokrajini sajenje buč v to svrhu ni bilo znano in so jih kmetje trgali večinoma že pred zorenjem za krmo živini, zlasti prašičem. Če upoštevamo, kar smo gori navedli glede donosnosti oljnatih rastlin, je jasno, da moramo tudi pridelovanju buč posvetiti vso svojo pozornost.

Buč seveda ne moremo pridelovati v neomejenih količinah, kajti računati je treba s tem, koliko jih lahko pokrmimo živini, ki ji zelo prija (bučno meso je mogoče v večjih množinah rabiti tudi v druge svrhe, o čemer pa sedaj ne bomo govorili; omenimo naj le, da se dajo iz buč na več načinov pripraviti zelo okusne jedi, torej so važne tudi za neposredno človekovo pre-

hrano). Buče se drže pri sedanjem načinu shranjevanja približno tri mesece; za pridelok količine buč, ki bi jo brez pretiravanja lahko pokrtili v tem času, bi bilo potrebno zasaditi približno štiri odstotke naših njiv. To je razmeroma zelo malo, če upoštevamo, da zasade nekateri kmetje na štajerskem z bučami tudi do devet odstotkov njiv.

Pridelok buč računamo okroglo 50.000 kg na hektar pri čisti kulturi, to se pravi, kadar pridelujemo na dotičnem prostoru samo buče, v dobrih letih pa doseže ta pridelok tudi do 120 tisoč kg. Semena dobimo do 2,7% računano od buč, torej bi bil pridelok bučnih pešk pri zasadih navedene površine tako velik, da bi kril znaten del primanjkljaja maščob, kajti bučne peške dajo 25% olja, pa tudi več, kakršne so pač.

Seveda se kar od danes na jutri pridelovanje buč ne da tako razširiti, že zato, ker je treba najti primerno vrsto, ki bi v naših krajih dobro zorela in dala na olju čim bogatejše seme, toda v nekaj letih se pa lahko gornji površini zelo približamo.

Za sedaj bo najboljša ostati pri naši navadni buči (luščinarki), ki daje razmeroma največ olja, četudi bi kdo mislil, da je bolj priporočljivo saditi tako imenovano golico, to je ono podvrsto navadne buče, ki ima seme skoraj brez luščine. Golica ima sama po sebi sicer nekaj več olja, zato pa da navadna buča večji odstotek semena. Pri golici je pridelok olja vsaj za 1/8 manjši kakor pri navadni buči, tropin pa dobimo več kot polovico manj.

O samem gojenju buč pa kaj več prihodnjic. Za danes še samo pripominjamo, da se bučno seme in navodila za gojenje buč dobijo pri tvrdki Hrovat & Komp., tvornici olja, Ljubljana.

krajšo in bolj varno črto severno od Gabesa in El Hame. Mogočni sovražni naval so se že drug za drugim zrušili ob odličnem odporu oboroženih sil Osi, pri čemer so se izkazale vse čete od pehote, bersaljerjev, konjenikov, topničarjev, Crnih srajc in mladih fašističnih prostovoljcev ter nemških čet in oklopnih divizij.

V tem trenutku so oči vsega sveta uprte v italijansko mornarico,

piše londonski dopisnik švicarskega dnevnika »Basler Nachrichten«. Zelo važen je bil nedavni obisk nemškega velikega admirala Dönitza v Rimu. Angleži so v skrbeh zaradi italijanske mornarice, ki je močna in je zaradi nje morale angleško brodogradne in Sredozemlju dobiti zadnje mesece novo pomoč. Zaradi italijanskih pomorskih sil, ki bodo kmalu stopile v ofenzivno akcijo, je treba še nadalje povečati angleško mornarico.

O položaju na vzhodni fronti pa poročajo iz Berlina, da je bila tam zadnji čas tišina pred novimi viharji.

Boljševiki so izvršili razne napade s precej močnimi silami, vendar se jim ni posrečilo doseči pomembnejše uspehe. Najhujši pritisk izvaja Rusi na področju Krimskaje, kjer so po velikih žrtvah zasedli nekaj postojank, vendar pa so glavne postojanke obsežnega in močno utrjenega pasu, ki se razprostira med Tamanskimi polotokom in znamenitim pristaniščem Novorosijskjem, še nedotaknjene. Tu so Rusi nakopičili mnogo novih čet in raznega orožja ter zdaj prešli k napadu.

Zelo pomemben je bil zadnje dni obisk madžarskega ministrskega predsednika Nikolaja Kallaya v Rimu.

Kallay, ki je tudi madžarski zunanji minister, je prispel na povabilo Duceja uradno v Italijo, kjer se je mudil od 1. do 3. aprila. V razgovorih z Ducejem in ostalimi visokimi predstavniki je

Eksc. Kallay temeljito premočil vojaški in politični položaj ter vsa vprašanja, ki posebno zanimajo Italijo in Madžarsko v okviru skupnih ciljev Italije, Nemčije in ostalih držav trojne zveze. Razgovori so vnovič potrdili neomajno prijateljstvo med Italijo in Madžarsko.

Na Bolgarskem je izpregovoril pomembno besedo minister za javna dela Vasiljev.

Govoril je pred množico pristaniških delavcev v Lomu. Nastopil je proti Rusiji, ki venomer zasleduje imperalistične cilje na Balkanu. Spričo domneve, da bi se utegnili sovražniki izkrcati na bolgarski obali ob Egejskem morju, je minister Vasiljev rekel: »Mar mislite, da bo v takem primeru Bolgarja držala roke križem? Bolgarsko ljudstvo bi se dvignilo kakor en moč in bi odbilo vsakogar, ki bi se lotil njegove svobode.« Minister Vasiljev je na koncu rekel, da Bolgari zaupajo v zmago Osi in je končal: »Bolgari nismo med tistimi, ki jih je strah novih nujnosti in novih žrtev. Vsi bomo napeli vse sile, in žrtvovali vse, da bomo še naprej stopali po poti, kakor jo je pokazala sedanja vojna.«

* »Emona« oddaja posestva v obdelavo. Zavod za kmetijske nepremičnine »Emona«, ki je od nemških tujerodcev nakupil zemljišča v okolici Kočevja, izvaja obdelovanje posevne ploskve na dva načina: namreč z dajanjem v zakup proti dajatvam v pridelkih, ali s kmetovanjem na soudeležbo. Slednji način kmetovanja je pogodben tip, zelo običajen v drugih deželah, v Ljubljanski pokrajini pa se le redko uporablja. Ako kaka kmetovalska družina, čeprav nima orodja, semena in živine, hoče delati ter je poštna in pridna, naj se javi na sedežu »Emona« (v Ljubljani palača Bat'e, v Kočevju ali v Črnomlju), kjer bo dobila podrobnejša pojasnila.

DOMAČE NOVICE

* Navodila Visokega komisarja civilnim komisarjem pokrajine. V ponedeljek ob 10. dopoldne je imel Visoki komisar v vladni palači raport s civilnimi komisarji pokrajine ob navzočnosti Podprefekta dr. Davida in drugih uradnikov Visokega komisarijata. Po poročilih posameznih civilnih komisarjev o njihovih področjih so se proučevala razna zanimiva vprašanja življenja v pokrajini s posebnim ozirom na prehrano, na izpolnjevanje naredb glede prehranskega reda, na poljedelsko proizvodnjo ter na polporno delo. Report se je začel in končal s porjavom Duceju.

* Obiski Visokega komisarja. Dne 2. t. m. je Visoki komisar Grazioli sprejel ravnatelja ženske bolnišnice prof. dr. Zalokarja in upravnika Poša. Zelo se je zanimal za delovanje te bolnišnice. Naslednji dan si je ogledal bolnišnico za duševne bolezni na Kodeljevem, nato se je odpeljal v umobolnico na Studencu, potem je obiskal Zavod za zdravstveno zaščito mater in otrok in Dečji dom, kjer je izročil 5000 lir za najnujnejše potrebe Dečjega doma. Naposled je obiskal umetnostno razstavo slikarja prof. Saše Šantla v Jakopičevem paviljonu.

* Visoki komisar sprejema ob delavnikih razen ob sredah in sobotah: od 9. do 10.30 funkcionarje Visokega komisarijata, ob 10.30 do 11.30 zastopnike oblasti, hierarhe in voditelje, od 11.30 do 12.30 pa občinstvo.

* Nagrade za rojstvo dvojčkov. Visoki komisar je iz Ducejevega sklada podelil zakoncemu Petru in Frančiški Slova v Vrzdencu, zakoncem Kolencu Antonu in Karolini, Srednji Globodol in zakoncem Pucelj Jožetu in Stanislavi, v Orlaki o priliki rojstva dvojčkov nagrade po 600 Lir.

* Novo invalidsko vodstvo. Za nadzornika organizacij bivših jugoslovanskih vojnih invalidov je Visoki komisar imenoval podpolkovnika Alojzija Seracciolija.

* Smrt vrhniškega dekana. Na Vrhnikih je bil prejšnjo sredo svečano pokopan dekan Janez Burnik. Zbralo se je mnogo pogrebcev, pogrebne slovesnosti pa je vodil g. škof dr. Rožman. Vrhniški pevski zbor je pel žalostinke. V cerkvi je bila slovesna peta sv. maša, ki jo je opravil kanonik Anton Vovk z asistenco. Na prižnici je govoril škof dr. Rožman.

* Pošiljanje paketov internirancem je dovoljeno od 8. t. m. v teži 5 kg z živili in mesečnih

paketo z oblačili v teži 5 kg z izključitvijo monopolskih predmetov. Paketi se lahko pošiljajo tistim, ki jih je konfirirala ali internirala Kr. Kvestura ali se nahajajo v zaporih ali v kaznilnicah v notranjosti Kraljevine. Rdeči križ v Ljubljani prevzema in odpošilja pakete na način, ki je predpisan za vojne ujetnike za mesto Ljubljano, krajevni odseki Rdečega križa pa sprejemajo pakete v ostalih krajih Ljubljanske pokrajine.

* Smrt marljive Celjanke. Iz Beograda so sporočili, da je umrla ugledna gospa Rezika Plavčeva, soproga znanega celjskega trgovca in gostilničarja. Ko je še bivala v Celju, je bila vnetja sodelavka v raznih dobrodelnih družbah. Splošno je bila znana zaradi ljubeznivosti in dobrotljivosti. Pokojnica je zapustila moža, hčerko in sina.

* Pogrešan trgovec. Lani v začetku avgusta se je mudil v Semicu v Beli Krajini po opravih trgovca z lesom Attiello Quadrelli, doma iz Spresiana (Treviso). Družina pogrešanega obljublja visoko nagrado tistemu, ki bi pogrešanega trgovca pomagal iskati in najti. Naslov družine je: Quadrelli, Via Montello 2, Spresiano (Treviso). Lahko obvestite tudi Kr. Karabinjerje v Ljubljani.

* Kretanje je dovoljeno v Ljubljani od 5. do 22. ure. Od 5. t. m. dalje do novih določb je dovoljeno kretanje od 5. do 22. ure v bloku mesta Ljubljane, od 5. do 21. ure pa na ostalem ozemlju Ljubljanske pokrajine. Zapiranje javnih obratov in prireditev je določeno takole: v Ljubljani ob 21.30, v ostali pokrajini pa do 20.30.

* Smrt zaradi elektrike. 19-letni Alojzij Belé, doma iz Malega Cerovca, je hotel popraviti podrti železni ogradjo pri vili svojega gospodarja Hadla v Novem mestu. Zgrabil je za žico na ograji, ki je bila prenapolnjena z električnim tokom, in se je zgrudil nezavesten. Med prevozom v bolnišnico je izdihnil.

* Smrtno se je ponesrečil 10-letni Anton Najdan, ko se je peljal od Rakeka proti Cerknici na vozu s konjem, ki ga je vodilo neko dekle iz Begunj. Konj se je splašil zaradi avtomobila, priletel z vozom v brzojavni drog ter pokopal pod seboj dečka in deklo, ki sta ob sunku padla z voza. Oba hudo ranjena so prepeljali v bolnišnico, vendar je ubogi deček že na prevozu umrl.

* Na Vrhoveh pri Ljubljani so partizani s strojnico streljali na posestnika Ivana Skubca in njegovega brata Franceta. Ivan je bil večkrat smrtno zadet in se je takoj zgrudil, France pa je dobil več strelav v roko, ki nisi bili smrtno nevarni. Posrečilo se mu je pobegniti k najbližji vojaški postaji, odkoder so ga spravili v bolniš-

nico, kjer so mu odrezali roko. Ivana so naslednje jutro našli mrtvega in popolnoma slečenega na cesti. Ubiti Ivan je bil star 49 let ter je zapustil ženo in tri otroke v starosti od 8 do 12 let, prav tako ima France tri otroke, stare od 2 do 5 let. Ljudstvo si napad razlaga tako, da so se partizani nad obema maščevali, ker sta se jim izneverila.

* V viniški okolici v Beli Krajini so partizani oropali Novo Lipo in Hrast. V Novi Lipi so ubili posestnika Ivana Meteža. Iz Hrasta pa so odvedli posestnika in cerkvenega ključarja Jureta Gašperiča, ki so mu prej vse pobrali. Sam je moral na svojem vozu voziti, kar so pri njem dobili.

* Pod Toškimi čelom, sredi jelševih hoste in v močvirju je vaška straža iz Kleč našla grobove, v katerih je bilo pokopanih 7 partizanskih žrtev. V pol metra globoki jami, iz katere je molela roka, je ležala na dnu 17letna hčerka Mihaela Kunstlja iz Savelj, na hčerki mati, na vrhu pa oče. Poleg teh treh so našli še truplo Nikolaja Juvana, 24-letnega fanta z Glince, truplo hčerke gostilničarja Bajda iz Podutka ter še dveh drugih domačinov.

* Koza s 6 mladiči. Železničarju Jožetu Vižintinu iz Zaloga je vrgla koza 6 mladičev, kar je izreden pojav. Istočasno mu je druga koza vrgla dva mladiča. Tako ima Vižintin letos kar osem mladičev. Tega je lahko tembolj vesel, ker so mladiči dokaj čvrsti.

* Primarij umobolnice obsojen na 30 let. V začetku preteklega tedna je bila pred vojnim sodiščem v Ljubljani velika razprava. Zagovarjati se je moral bivši šef-primarij umobolnice na Studencu dr. Kanoni, z njim pa je bilo obtoženih še nekaj drugih, ki so deloma v zaporih, deloma na begu. Med njimi je bil glavni terorist na vevškem področju Hribar, nočni poljski čuvaj umobolnice. Obtožnica je označila dr. Kanoniča za organizatorja partizanske celice v umobolnici, kjer je skrival pripadnike partizanskih čet. Dr. Kanoni je bil obsojen na 30 let ječe, soobtoženci pa na nižje zaporne kazni.

* Pred vojnim sodiščem v Ljubljani so bili sojeni zaradi prevratništva Ludvik Berglez in Rudolf Berglez iz Repč, Josip Zemljak iz Cerovega, Kristina Smrekarjeva ter Frančiška Smrekarjeva iz Podlipoglavja in Josip Kadunc s Save. Vsi so na begu. Obsojeni so na dosmrtno ječo.

* Na Gori pri Sodražici se je pri vaški straži javil doseđani partizan, zasebni uradnik papirnice v Vevčah Boris Jenko, doma iz št. Vida pri Stični. Zadnje čase je pripadal šercoerjevi brigadi, ki je doživela poraze v Suhi Krajini in v Ribniški dolini.

M. Silvester:

O lovcih in tobaku

Vesele zgodbe iz zelene bratovščine

VII.

»Nekega jesenskega dne sem šel k svojemu hramu,« je dejal Andrejček, »da pogledam, kako vre mošt. — Kakor nam je znano, leži moj hram na gričku, a po pobočju so njive. Ko prikoram na stezi koloseka na plano, zagledam na njivi ravno pod mojim hramom zajčka, ki se je mirno pasel krog bujno rastočih tobakovih rastlin. Čakaj, nujna, si mislim, boš ti objedala moje tako skrbno negovano zeljšišče! ... V trenutku sem klečal in nameril karabinko na nič hudega slutečega zajca. V streljanju s kroglo nisem bil nikoli poseben mojster in se mi je prigodila vrhu tega še ta smola, da nisem dvignil vizirnega okvirčka. Ko je počil strel, se je zajček postavil na zadnji nogi, nato jo je pa v urnih skokih ubral naravnost proti meni. — Drugič sem ustrelil na zajčka komaj na 10. tretjico pa na dva koraka. To je bilo zajčku le preveč, zato se je rajši obrnil in jo uvrtil naravnost proti mojemu hramu. Obsedel je ravno pred durmi hrama. Še tega je treba! Poslal sem mu v slovo še dva strela, nakar se je zgubil zajček za grčem. V karabinko sem porinil nov magacin nabojev, zapalil zopet svojo med kanonado ugaslo fajfo in nato usmeril svoje korake k hramu.

Prišedši do hrama sem čul že zunaj, da v hramu nekaj čudno šumi. Da bi mošt vrel s tako čudnim šumenjem, ne, to ne more biti. Hitro sem poiskal na podstrešju skriti ključ in odprl vrata hrama. V hramu je bila na pol tema, a hitro sem videl, kaj sem napravil s svojim streljanjem. Zadnji dve krogli, ki sem ju bil izpallil na zajčka pred hramom, sta prebili hrastovo steno in sod, v katerem je bilo 25 veder mošta. Škoda se ni bila prevelika. Vsekakor bi pa bil rajši videl, da bi bil izcurljan mošt v mojem grlu, kakor pa da mi je močil tla v hramu. Na vso jezo sem si ga privoščil ta dan precejšnjo mero. In pri tej priliki sem se zabljudil, da ne bom s karabinko nikoli več streljal na zajca, še manj pa v hram. Od tega časa

naprej pa nosim rajši svojo staro šklempo, ki še dokaj dobro počni in se mi ni treba bati, da bi me spravila na kant.

»Pa še nekaj vam moram povedati. Nekoč sem stikal za lisicami po Jerebikovcu. Vsakemu izmed vas, ki ste že tamkaj lovili, je znano, kako gosto je zaraščen ta skaloviti in pusti kraj. Ko sem tako stikal okrog, sem zašel v dolinico, katere dno je bilo skrbno osnaženo in prekopano in iz črne prsti so rastle bujno neke rastline s širokimi listi in rumenim cvetom. Tobak! Kaj bi dosti izpraševal, kdo je srečni, od financarjev nenadigovani posestnik te skrite plantaže. Saj smo v tistem času tako stradali tobaka, kakor berač kruha. Hitro sem prekrhal spodnje, čeprav še ne zrele liste, jih zložil lepo drugega vrh drugega v oprtnik in hajdi domov z njimi! Fermentirati sem znal za silo, kar je popolnoma zadostovalo za mojo skromno potrebo. Ako bi bil našel na Jerebikovcu deset nabitih polnih lisic, bi me to gotovo ne razveselilo, tako, kakor me je razveselil tobak. Kaj pa mislite! Ze skoraj vso svetovno vojno smo pušili robo, ki je bila vse prej nego to, kar je imela biti.

»Nekako čez tri tedne sem bil spet na Jerebikovcu. Moja prva pot je veljala dolinici, da odnesem z nje spet nekoliko zlahtnega zeljšišča. Toda v moje začudenje sem našel plantažo skoraj docela oropano. Le sredi dolinice sta rastle še dve rastlini, ki še nista bili oropani zlahtnih listov. Že sem hotel stopiti k njima, da oberem vsaj ta ostanek, ko mi je nekaj reklo, naj pazim. Odrezal sem bukov kolec in jel drzati v rahlo prst. Moja opreznost je bila na mestu, kajti komaj komolec daleč od rastline sem zadel ob železo, ki je šopnilo skupaj in se s sunkom pognalo od tal. Železje je bilo močno in opremljeno s čvrstimi jeklenimi vzmetmi. Prav nič bi se ne mogel smejeti, če bi me bil prijel tako močni skobec s svojimi šilastimi zobmi za nogo. Če bi že imel srečo, da bi mi železje ne zdrobilo kosti, bi imel kljub temu obilo opravka, ako bi se hotel rešiti neljube železne sponce. — Previdno sem še prebrskal zemljo in v okolici, in ko sem se uveril, da mi ne preti nobena nevarnost, sem pobasal železje in tobak v oprtnik in odrinil proti domu.

Zdajci se je preril od nasprotne strani k Andreju Brkačev Jernej, ga prijel za rokav in stre-

sel Andreju roko s tako silo, kakor bi mu je hotel izpuliti, in je zarjul: »Lej ga no, kako lepo se je izdala ta tobakova bagra! Tobak mi boš plačal, železje mi pa vrneš, kaj misliš, da bom za tebe sadil tobak? Koliko truda me je stalo, da sem si napravil tisti vrt, koliko noči sem čuval svoj zeljnik, pa ti pride takale sidra in mi odnese vse najlepše liste.«

Jernej ni hotel odjenjati od svoje zahteve, Andrej pa spet ni hotel nič čuti o kakem povračilu. Šele reditelj lova je napravil mir, ko je razsodil takole: »Oba sta grešila. Ti Jernej si sadil tobak in sicer več ko 3 trse kakor je bilo dovoljeno; nadalje si sadil na graščinskem in ne na lastnem svetu; in slednjic si nastavljal železje, ne da bi postavil tablico z opozorilom. Ti Andrej si pa grešil s tem, da si užival prepovedan sad. Vrni Jerneju skobec in mir med vama!«

S to razsodbo sta bila navidezno oba zadovoljna, akopav sta se še malo postrani gledala. Ali ko se je nekaj minut pozneje spet razlegel glas roga in bevskanje psov po lovišču, sta si bila spet dobra prijatelja kakor da se ni nič pripetilo. Ogenj je kmalu pogasnil in v daljavi se je še čulo: Tuu, tuuu! Tutuuu! O Turinček, ta! Tatataaaa!

Zvečer se je znašla vsa klapa lovecv v vaški gostilni, kjer se je pilo in kadilo, da je bilo groza. Pa je prišel mimo okna gospod župnik in je vprašal oštirja, kaj za Boga vendar govorijo tako glasno ti ljudje in se krohotajo kakor zverne v afriških pragozdovih. Oštir se je zaupno nagnil k vaškemu župniku in mu šepnil na uho: »Gospod! Lovci so notri in imajo same latinske pogovore.«

»Če je temu tako,« je rekel posevečni gospod, »potem ...«

In že je zgnil skozl odprta vrata v megli tobakovega dima, kjer so ga sprejeli zeleni bratci z gromoglasnimi vzdiki ...

Ura vaške cerkve je pravkar zdrknila in porinila kazačec na dvanajsto uro, na uro duhov. Zda jci so se šele jele kazati med durmi gostilne temne prikazni, ki so se zibale razhajale na vse strani. »Tako je prav,« so dejali gospod župnik, »vsi nesete domov mačka, jaz pa zajca.« In je korakal kolikor mogoče umerjenih korakov proti župnišču, držeč za zadnja kraka lepega poljskega zajca.

KONEC

HČI VITEZA Z ROJSKEGA GRADU

ZGODOVINSKA POVEST IZ TURŠKIH ČASOV — NAPISAL MULJAVSKI

A mladi vitez je napravil nekaj čisto nepričakovanega. Skočil je in v trenutku sedel poleg age na konju. Prijel je osuplega Turčina za vrat ter ga treščil na tla. Trdo je priletel ubogi aga, vendar je bil brz spet na nogah, potegnil je samokres izza pasa in krilnil: »Streljajte na džaura!»

Turki so vtaknili sablje v nožnice ter prišli za samokrese. A preden so mogli sprožiti, se je Mačerolčan obrnil na konju tako, da je sedel prav. Nato je žival spodbodel, da je v ogromnem skoku planila naprej, treščila med janičarje ter jih razbila na dvoje. Vitez je bliskoma iztrgal enemu sabljo iz nožnice, ter usekal na desno in levo; enkrat, dvakrat, trikrat. Usmrtil jih je troje in nato oddirjal v lahnem galopu. Šest strelcov je počilo za njim, krogle so mu siknile mimo ušes. Zdajci je Mačerolčan bliskoma zabornil konja, glasno kričel je zdiral nazaj proti osuplim janičarjem. Treščil je med nje kakor orkan. Se preden so mogli izvleči sablje, je strašni vitez razkljal glavo agi in pobil še troje drugih janičarjev. Ostala dva sta se mu ljuto postavila v bran. Doigo se je moral boriti z njima, slednjič ju je vendar usmrtil.

Vse skupaj je bilo delo tridesetih minut. Mačerolčan je zdaj razjahal, pobral svoj meč in ga vtaknil v nožnico. Nato je skočil pomagat očetu svoje neveste — vitez iz Roj. Po naporu trudu se je mladeniču posrečilo, da je docela odvalil težki konjski trup z njegovih nog. Starec se je počasi in z mladeničevo pomočjo dvignil na noge, a prestopiti ni mogel. Bridko je robantil: »Grom in strela! Niti ganiti se mi ni mogoče, a moj zaklad — moja hčerka je v turških rokah. Kako naj jo rešim tak? O, Bog!»

Vitez iz Mačerola ga je ljubeznivo objel in rekel z resnim glasom:

Le ne žalostite se, prijatelj Rojski. Saj imate mene — viteza iz Mačerolca, ki enako prisrčno ljubi Cvetko, kakor vi, njen oče! Zanesite se name, dragi Stefan. Vaša hčerka, moja nevesta, ne bo turška sužnja. Pripeljal jo bom nazaj v vaše naročje, kakor gotovo me je rodila mati. Ne bom miroval, preden je ne rešim. Makar da mi je pretakniti vso Azijo, Cvetko moram najti in jo oteti iz turških krempljev. Rešil jo bom in pripeljal nazaj na Rojski grad — to prisegam pri nebu in zemlji. Upajte — in pričakujte naju, kajti vrneva se oba. Mogoče še danes ali jutri. Kdo ve. Turki še niso daleč. Upam, da jih dohitim prav kmalu. Ako ne, potem krenem proti Turčiji. Če me ne bo, prosim, pazite še na moj Mačerolec ter ga oskrbujejte do moje vrnitve.»

»Bog te blagoslovi sin!« je rekel stari vitez solznih oč' ter krenko objel mladeniča. »V tebe zaupam. Ti mi rešiš mojo Cvetko, ti mi jo privedeš. Junak si!»

»Rešim to!« odgovori vitez iz Mačerolca z odločnim glasom. »A zdaj, dragi prijatelj, se morava ločiti. Vrnite se na Roje! Tu imate turškega konja. Jaz si preskrbim drugega.«

Pomagal je starcu na konju. Ko je bil Rojski sedel v sedlu, je blagoslovil mladega Mačerolca in zaklical: »Sreča naj te spremlja. Težke reči te čakajo! Bodi previden in pazi se! Ah, kako rad bi pojezdil s teboj — a ta mrhovina me je tako potlačila, da nisem za nič. Čast Bogu, da imam tebe. Ti si moja edina nada. Idi, zdaj, sinko moj! Bog s teboj in sreča junaška! Pripelji mi Cvetko kmalu, kmalu!»

»Pripeljem jo. Ako prej ne, v treh mesecih gotovo!«

Ločila sta se. Vitez Rojski je počasi odjezdil nazaj proti Slemenom. Mačerolčan pa je začel loviti visokega turškega konja, dirjajočega po polju. Bil je to krasen arabski žrebec, črn ko noč. Videlo se je na prvi pogled, da je v diru nenrekosljiv. Po daljšem lovljenju ga je mladi vitez prijel ter se zavihtel nanj. Nato ga je spodbodel in žival se je vzpela in se pognala v dir.

IV. poglavje: Usoda.

Nekaj trenutkov zatem je vitez Mačerolčan drvel proti Žužemberku. Visoki arabski bežec ga je nesel z naglico bliska.

Jezdil je že dobre pol ure, ne da bi naletel na kakšnega človeka — ko njegove sokolje oči zdajci opazijo v daljavi več majhnih črnih točk, ki so se naglo pomikale naprej. Takoj je vedel, da so to oni, katere zasleduje. Se ljuteje je začel spodbadati konja. Preteklo je več sekund med to divjo dirko. One temne točke

so postajale vedno večje, vedno razločnejše. Ze je natančno videl konje in jezdece. Bili so v resnici Turki. Drveli so dalje, toda ne v tropu marveč precej vsak sebi.

Vitez je od veselja zarjul ter potegnil meč iz nožnice. Ljuto je zamahnil z njim po zraku. Ni se več zadovoljil s tem, da je suval konja z potami, jel ga je poganjati še z mečem, da se je žival v ogromnih skokih poganjala naprej. Veter mu je besno žvižgal mimo glave. Grmova ob cest' mu je kar migalo pred očmi. Šlo je dalje in dalje v najhujšem diru. Turkom se je bližal naglo, kakor obseden.

Ze v naslednjem trenutku je dohitel prvega janičarja. Ko je ta opazil, da ne bo ušel zasledovalcu, je obrnil konja, bliskoma potegnil sabljo ter se postavil v bran. Mačerolski se je spretno izognil njegovemu udarcu. Nato se je povzpel v stremenih, dvignil meč z obema rokama ter ga v silovitem zamahu spustil na Turkovo glavo in jo razkljal od lobanje do vratu. Kri je pljusknila na tla. Janičar je razširjenih rok brez glasu strmoglavil raz konja.

Mačerolski je zdrvel dalje. Brez posebnega napora je dohitel drugega in tretjega janičarja ter ju usmrtil. S četrtilim janičarjem se je moral nekoliko boriti, preden mu je zasadil meč v grlo.

Ker so imeli ostali boljše konje, so ušli med tem kratkim bojem dokaj naprej. Bilo jih je še šest. Oni, ki je imel deklico, je jezdil dobrih deset korakov pred drugimi. Bil je to mlad mož surovega obraza in krutih oč'. Da ni navaden častnik, si lahko spoznal po njegovi bogati svileni obleki, po zlato okovanem orožju ter po zelenem turbanu, okrašenem z mnogimi biseri in s bančukom v obliki zvezde in polmeseca. Spodbadal je svojega konja prav pogosto. Njegeve roke so krčevito držale zvezano telo mlade deve ter ga stiskale k sebi. Oči so mu bile zdaj pa zdaj uprte v njen smrtno bled obraz, a njegove drhteče ustnice so mrmrale: »Alah, veliki, mogočni! Daj, da pripeljem to divno džaversko cvetko srečno v naše taborišče!»

Za njim je drvela petorica v boju izkušenih janičarjev. A tam zadaj je gnal konja silni vitez iz Mačerolca s krvavim mečem v desnici. Njegov arabec se je naglo približal janičarjem, akoravno so tudi oni držali na vso moč. Komaj dober lučaj so še bili eden od drugega. Tedaj so Turki mahoma pridržali konje ter se obrnili proti zasledovalcu. Stisnili so se v vrste ter nastavili sablje.

Le mladi aga — oni, ki je imel pred seboj na konju privezano hčerko viteza Rojskega — je drl naprej in kmalu utonil za klancem.

Vitez Mačerolski je trenutek postal ter se nato kakor razdražen lev pognal v janičarje. Ti so ga pričakovali z dvignjenimi sabljami. Z nasmehom na ustnicah jih je naskočil mladi vitez. In zdaj so Turčini spoznali, kakšna moč, spretnost in pogum tiči v tej prozni postavi.

Mladenič se je začel boriti. Na levo in desno je udarjalo ostro rezilo težkega meča. Veliki črni konj je skakal zdaj sem zdaj tja — in mox na njem je spal smrt. Janičar za janičarjem se je skotalil na tla. Preden je preteko deset minut, ni bil niti en Turček več pri življenju. Ležali so vsak sebi poteptani od kopit lastnih konj. Iz razklanih glav jim je tekla kri, možgani so se zbirali po plitvinah.

A tudi Mačerolčan je bil izdelan. Krive turške sablje so mu zasekale več ran. Lastna in bisurmanska kri ga je oblivala, se mu lepila na obrazu, rokah in obleki. A ni se brigal za to, kajti njegova naloga ni bila še dovršena. Lepa Cvetka še ni oteta iz sovražnih rok.

Čez trenutek je drvel dalje. Sicer ga je obhajala slabost, v glavi se mu je vrtelo, pred očmi se mu je delala tema, a on je brez prestanka gnal dalje, kri se ni hotela umiriti.

Po daljšem jezdenju je spet zagledal v daljavi črno piko, ki pa se je večala pri vsakem skoku njegovega konja. Ze je razločil jezdeca. To je oni, ki ima njegovo Cvetko! Ha, kakor je videti, nima posebno dobrega konja. Kmalu ga bo dohitel. Srce mu je utripalo od veselja, lice je rdeelo. Mahoma ga je minila slabost. Zdal, zdaj, bo Cvetka zopet njegova, svobodna. Oddaljenost med njim in Turkom se je naglo manjšala. Le še nekaj krepkih skokov, nato sunek z mečem — in Cvetka bo oteta.

Zdajci je videl mlad vitez, kako se je konj pod Turkom spodtaknil. Skoraj bi se bil zgrudil. Mačerolčan je zarjul od radosti ter vnovič pognal konja.

Le tri seznje je bil mladi vitez še oddaljen od Turka. Ze je dvignil meč. A tedaj je Turček bliskoma ustavil konja. Okrenil se je, potegnil izza pasa pištolo ter začel streljati v zasledovalca. Krogli sta zadeli zelo nesrečno. Prva je prebila konju koleno, druga se mu je zarila v glavo. Žival je žalostno zarezgetala, se zgrudila na tla — ter pokopala Mačerolca pod seboj.

Preden se je mogel mladi vitez izmotati izpod težkega trupa, je Turčin skočil raz konja in planil k njemu. V njegovem obrazu je bilo toliko grozovitosti, da je Mačerolca stresla groza. Segel je po meč, ki mu je padel iz rok — a tedaj ga je Turček treščil po glavi z ročajem pištole. Udarec je bil silovit in mladenič se je onesvestil.

Turček ga je zdaj pustil v miru. Zajezdil je konja in oddirjal dalje s svojim žlahtnim plenom, s Cvetko!

Peto poglavje: Drzen načrt

Sončna krogla je ravnokar prijadrala na vrhunec neba, ko se je vitez iz Mačerolca zopet vzdramil. Nekaj trenutkov je ležal nepremično in nekako začudeno gledal okoli sebe po prostrani ravnini. Konjski trup je z ogromno težo ležal na njem. Glava je bila vitezu svinčeno težka ter ga hudo bolela. Šel je z roko preko nje. Lasje so mu bili sprijeti in čudno mastni. Hudirja! Kaj naj to pomeni? Zatisnil je oči in napel možgane. Ah! Kakor iskra ga je spreletelo. Mahoma se je spomnil vsega. Boja s Turki. Divje ježe za prostost neveste, hčere viteza iz Roj — padca njegovega konja in kako ga je janičar lopnil po buči. Bolno je zastokal. Zastonj je bil njegov trud. Ni rešil deve. Ropar jo je vlekli dalje. Bože mili!

Začel je ihteti od žalosti in jeze. A ker se je sramoval solz, se je kmalu pomiril ter začel trezno prevdarjati. Temni obraz se mu je polagoma zjasnil.

Še je živ. Še ima moč v rokah in v glavi. Znova bo začel zasledovati roparja svoje Cvetke. Devo mora rešiti čeprav ima iti za njim do samega Stambula. A tega ne bo treba. Turček gotovo še ni daleč. Dohitel ga bo, še preden bo došel do svojih pasjih bratov.

A zdajci je zaklel. Spomnil se je, da je brez konja. Ha, kaj za to! Saj so v bližini konji ubitih Turčinov. Gotovo se še niso razbežali. Enega si bo prilastil in igra se bo spet pričela. Le kvišku.

Z vsem naporom svojih orjaških moči se je izvlekel izpod konja. Opiraje se z rokami in nogami se je spravil kvišku. V glavi se mu je sicer zavrtelo, vendar je krepko stal na otrplih nogah. Sklonil se je ter pobral čelado in meč. Cutil je, da mu kri že krepkeje polje po žilah. Ko je imel v roki svoj dolgi težki rapir, se mu je zdelo, da mu je ta povrnil vse stare moči.

Kmalu pridem, Cvetka! Samo da najdem konja — in vse bo dobro. Jaz te rešim. Cvetka ljuba! je mrmral.

In te besede so ga čudno okreplile. Hitro je krenil nazaj, kjer so ležali mrtvi janičarji. Sprva mu je bil korak počasen in opotekajoč — a kmalu hitrejši in krepkejši. Potem je skoraj tekel.

Naposled je uzrl par osedlanih konj, ki so se pasli poleg ceste. Niti eden ni zbežal, ko se jim je približal. Izbral si je krepkega, dobro rejnega belca. Urno ga je zajezdil ter zdiral nazaj proti Žužemberku.

Jezdil je v najhujšem diru, skoraj brez prestanka, uro za uro. Mimo mesta in trdnjave Žužemberka je drvel divje. Ko je imel to mogočno trdnjavo za seboj — je bilu Dvora prepričeval Krko in hitel dalje proti Staremu logu. Tu je naletel na četo konjenikov, Slovencev, ki jih je vodil vitez iz Soteske. Od tega je vitez Mačerolski zvedel, da so Turki pri Hrvaškem Brodu napravili velik tabor, kamor sedaj vlačijo po slovenskih deželah nagrabiljene stvari, — živino, blago in ljudi.

Vitez Mačerolski je pričel izpraševati, ali so kje videli posameznega turškega jezdeca, ki bi imel mlado zalo deklico, pred seboj na konju. Sotesčan odgovori: »Seveda smo ga videli. Jezdil je mimo Soteske — in mi smo zdrveli za njim. Gotovo bi ga dobili v pest, da se ni pripodila od nekdolpa janičarjev, ki so ga vzeli v svojo sredo. B'lo jih je več sto — in morali smo jo odkuriti. Torej vi zasledujete onega turbanarja?«

Mačerolec pokima in reče: »Ugrabil mi je nevesto!«

»Prejmite moje iskreno sočutje,« — odvrne Sotesčan. »Kaj pa nameravate sedaj?«

»Šel bom v turški tabor in vzal kar je mogoče!« — reče vitez iz Mačerolca, z odločnim glasom. Nato odjezdi dalje.

(Dalje)

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Makeroni s fižolom so izdatna postna jed. Potrebujemo $\frac{3}{4}$ litra fižola, 2 žlici masti, 3 žlice moke, 40 dkg kuhanih makeronov, lovorjev list in sol. Fižol skuhamo v slani vodi, odcedimo, zalijemo s prežganjem in dodamo kuhane makerone in lovorjev list ter pustimo vreti še nekaj minut. Okisamo po okusu.

Koruzni omeleti. Sestavine: 25 dkg koruzne moke, 1 dkg pšenične moke, 2 dkg masti, 2 jajci, pol litra mleka. Koruzno in pšenično moko ter mleko premešamo, dodamo malo soli in končno žvrkljana jajca. Namastimo pekač in vlijemo nanj eno zajemalko pripravljene zmesi in pečemo na štedilniku. Ko je omelet strjen, ga obrnevo in spečemo svetlorjavo še na drugi strani. Omelete poljemo z marmelado in jih lahko postavimo na mizo s solato ali z drugo zeleno prikuho.

Omakaj z juhine zelenjave. Zelenjavo, ki se je kuhala v juhi (korenje, zelena, peteršilj, koleraba in krompir) vzemi iz juhe, vse dobro pretlači, napravi nekoliko bledega, redkega prežganja, zalij z malo juhe in prideni. Če hočeš, še žlico paradiznikove meze.

Beneški krompir. Pol kg krompirja olupi in operi, ga zreži na prst debele rezine, ki jih posoli in položi drugo poleg druge v kozo, v kateri si razgrela nekaj žlic olja. Ko krompir po eni strani zarumeni, ga obrni in zarumeni še po drugi strani. Ko je dovolj zmehčan, ga postavi s kislim zeljem ali repo ali solato na mizo.

Za zdravje in lepoto

Pojem o lepoti je različen. Nekomu ugaajo plavalase ženske, drugemu črnolase; nekateri se navdušujejo za vitko linijo, drugim so debeluste ženske vzor lepote.

Ali ste kdaj kritično opazovale ženske, ki jih srečate? Če tega še niste storile, polzkusite! Lepotico, ki jo vse vaše tovaršice hvalijo, zavdajo in obožujejo, si bliže ogledajte. Ali je res tako lepa? In spoznali boste, da je na svetu prav za prav hudo malo resnično lepih, klasično lep h obrazov. Spoznale boste pa tudi, da velja jo za lepoticke predvsem tiste ženske, ki so skrbno negovane. Po takem bi dandanes lahko postavili novo pravilo: Nega je lepota. Pri skrbnem opazovanju tovarišice, znanik in tako imenovanih lepotic boste pa tudi spoznale, da velja jo za lepe ženske zmerom tiste, ki so popolnoma zdrave. Zdravje daje polti potrebno svežost, očem privlačen blesk, obrazu zdravo, svežo rdečico, hoji potrebno prožnost in vsemu telesu mladostno gibčnost. Malokdaj boste srečali bolno žensko, ki bi vam mogla postati vzor lepote. Prej ali slej vas bo nekaj motilo na njej. Ali slaba polt ali neprijeten duh iz ust, potne roke ali kaj podobnega. Staro pravilo že pravi: Lepota je zdravje!

Ko pridemo do teh dveh spoznanj, tudi prav

Ob rojstvu prvega otroka

Mlada žena, ki pričakuje dete, bi morala v predhodnih mesecih za to skrbeti, da bi ostala duševno in telesno zdrava in čila. Posebno važno je, da je njeno duševno razpoloženje dobro in da si prizadeva biti vesela. Misliti si mora, da je žena za to določena, da dobi otroke, in da se pri normalnem zdravstvenem stanju vse dobro izteče.

Žena naj pred porodom opravi svoje delo, kar najdalje more. Nekateri žene delajo do zadnjega trenutka in skoraj vedno dobijo najbolj zdrave in krepke otroke ter prav dobro prestanejo porod. Ne smemo si domišljati, da je nosečnost bolezen, med katero si moramo bogve kako prizanašati in biti ne vem kako obzirne do sebe. Razume se pa, da se ogibamo težkega telesnega dela, zlasti ne smemo dvigati težkih predmetov. Zelo zdrava pa je hoja po stopnicah, ker je to izvrstna vaja za mišice. Prav tako ne smemo opuščati vsakdanjega izprehoda.

Jé in pije naj žena tako, kakor je navajena; ne jé naj niti preveč n'ti premalo, zlasti pa to, kar ji gre v slast. Ogibljaje naj se samo prav ostrih in močno začinjjenih jedi, naj ne pije alkohola in tudi ne kadi. Tudi preveč vode piti ni dobro. Zvečer naj hodi zgodaj spat in naj

zjutraj zgodaj vstaja. Mnogo sadja in zelenjave spada seveda tudi k prehrani, če naj bosta mati in pričakovani otrok zdrava.

Dolžnost moža je, da razvedruje in razveseljuje svojo ženo. Čim prijetnejša je okolica, tem ugodneje vpliva na veseli dogodek. Mož naj v tem času ne stavi posebnih zahtev, saj mora uvideti, da se žena ne more do kraja zgarati. Veliko boljše je bivanje v svežem zraku kakor sedenje v kinu.

Glede opreme za dete naj se žena ne posvetuje s starejšimi sorodniki, zakaj prav v zadnjih letih je bilo za oblačenje in oskrbovanje otroka uvedenih toliko novosti, da prejšnji rod res ne more več prav svetovati.

Za posteljico je zelo praktična na tleh stoječa košara, ki se da prav čedno opremiti. Priročni predalčnik za previjanje je skoraj potreben. Če ga nimamo, pogrnemo lahko na zofu gumasto blago in previjamo na njem otroka.

Srečna je žena, ki je bila tako pametna, da se je že pred poroko zanemala za oskrbo dojenčkov ali pa bila celo v tečaju za to, zakaj ni ji treba izpraševati, kako naj oskrbuje otroka, da bo zdrav, krepak. Brez izkušenosti pa človek lahko marsikaj narobe stori.

lahko odgovorimo na vprašanje v naslovu tega članka. Z nego in s pomočjo zdravja lahko postane vsaka ženska lepa in privlačna. Če doslej nismo polagale dovolj skrbi na nego obraza, telesa in zlasti zdravja, potlej hitro sklenimo, da bomo v bodoče nadomestile, kar smo zamudile. Če je katera bolna, naj ne odlašaja več posvetovanja z zdravnikom in naj skrbi, da bo čimprej spet zdrava. Potlej naj se pa loti potrebne nege obraza in telesa, naj ji ne bo žal časa, ki je potreben za to, zakaj ves trud se ji bo obilno povrnil. Četrť ure lahko vsaka, še tako zaposlena ženska utрпи na dan. Pet minut za obraz, deset minut za telovadbo. Dvakrat na teden pa si prihranimo pol ure za oboje. Preberite kakšno knjigo, kako naj se žena neguje. V nji boste našle dobro svetovalko, kako odpravite razne nakaze in nadloge. Imamo take knjige tudi v slovenščini in so prav poceni.

Drobni nasveti

Stekleni drobci v koži. Navadno so stekleni drobci, ki se zarijejo v roko, tako drobni, da jih komaj vidimo. Vsekakor jih precej težko odstranimo. Rešitev v sili je pečatni vosek. Prižgemo ga in pustimo, da kane nekaj kapljice na kos papirja ali lepenke. Ko je še mehak, toda ne več vroč, ga pritisnemo na kožo, kjer tič drobec stekla, in počakamo, da se ohladi. Medtem se je drobec vtisnil v pečatni vosek, ki ga zdaj potegnemo iz kože. Seveda moramo prej na koži odstraniti diačice, da se ne primejo s pečatnim voskom. To sicer ne škoduje, toda boli.

Če perilo porumeni, je gospodinja vsa obupana. Toda kmetičam, ki imajo dovolj mleka, se ni treba jokati. Perilo je spet snežno belo, če ga namakaš 48 ur v kislem mleku in ga potem, kakor drugo perilo, operesh in oplahneš z mrzlo vodo.

Novo (navadne) nogavice — preden jih prvič oblečemo — moramo oprati ali pa polkati z vlažno cunjjo. Tista gospodinja štedi z nogavicami najbolj, ki jih lahko dostikrat menja. Preden nogavice operemo, jih namočimo v mrzli vodi, v kateri je nekoliko salmijakovega cveta. Opranih nogavic ne smemo ožemati, marveč jih svijemo od prstov proti zgornjemu koncu.

Šipe očedi s čistilno krečo, ki jo stopi v vodi, da dobiš gostljusto, mleko podobno tekočino. S to tekočino namaži vsako šipo posebej in jo takoj zbrisi s čistimi platnenimi krpami. Če so okna poškopljena z apnom, jih odrgni najprej z ostro suho cunjjo, potem s krpo, namočeno v kis; nato šele jih osuži na običajen način. Mastne madeže odstrani z lugom.

Zreala in šipe podob čedi prav tako kakor okna. Zaprane in od muh umazane okvire odrgni nalahko z narezano čebulo, ki jo pomakaj v špirit; to odstrani vse madeže. Vse rezljane okvire izpraši z mehkim, s salmijakovo vodo in nato omočenim čopičem. — Zaprane svetle okvire lepo očediš tudi na sledeči način: Pomaži jih s čopičem s špiritom, kateremu si primešala par kapljic salmijakovega cveta. Pusti tako okvire nekaj minut in odstrani potem stopljeni prah z istim čopičem, ki ga namakaj v deževnici ali v prekuhanu vodo. Okvira ne smeš brisati, nego ga položi (ne postavi pokoncu!) v obližje zakurjene peči ali toplega štedilnika, da se hitro posuši.

Potenje nog je največkrat posledica pretčnega ali pa pretesnega obuvala. Potenje odpravimo, če si redno umivamo noge s kisljo ali pa s slano vodo in zdrgnemo nato z 2 do 3 odstotnim formalinovim špiritom ali pa potresemo s formalinovim, oziroma z 10 do 20-odstotnim salicilnim pudrom. Vsak dan bi bilo treba obleči sveže nogavice in natresti vanje pudra, kar si pa dandanes lahko privoščijo malokatera dama.

Viktor Hugo:

Jetnikova usoda

Dodal je:

— Ali se kaj vidi?

— Malo, je odgovoril Faillette.

Ostali del dneva je minil ko po navadi. Ob sedmih zvečer so kazence zaprli, in sicer vsak o delek v sobo, ki mu je bila odkazana; in pazniki so odhajali iz delavnih sob, kakor se je zdelo, da je v navadi in kamor so se vračali šele po ravnateljevem odhodu.

Claudea Gueuxa so torej z njegovimi poklicnimi tovariši zaprli v njihovo sobo.

Nato se je odigral v tej sobi izreden prizor, ki ni niti brez veličasti niti brez groze, edini te vrste, tako da bi ga ne mogli najti v kakih drugih zgodbi. Notri je bilo, kakor je pozneje ugotovila preiskovalna komisija, s Claudeom vred 42 tatov.

Potem ko so jih pustili pazniki same, je Claude stopil na svojo klopi in je vsem svojim sostanovalcem naznanil, da jim mora nekaj povedati. Umolknili so.

Tedaj je Claude povzdignil svoj glas in rekel: — Vi vsi veste, da je bil Albin moj brat. Kar mi dajejo tukaj jesti, mi ne zadostuje. Tudi če si z malo denarja, ki ga zaslužim, kupim kruha, mi ni zadosti. Albin je delil z menoj svoj delež hrane. Rad sem ga imel najprej zato, ker me je hranil, končno pa zategadelj, ker me je imel rad tudi on. Ravnatelj naju je ločil. Kaj mu je bilo na poti, če sva bila skupaj? Toda on je hudobnež, ki uživa, ako koga muči. Ponovno sem zahteval Albina od njega. Videi ste to in čuli, toda on ni maral. Dal sem mu odloga do 4. novembra, da mi Albina vrne. Ker sem mu to tudi povedal, me je

dal zapreti. Med tem sem ga sodil in obsodil na smrt. Danes je četrtega novembra, čez dve uri pride zopet opraviti svoj obhod. Naznanjam vam, da ga bom ubil. Imate k temu kaj pripomniti?

Vsi so molčali.

Claude je zopet spregovoril. Govoril je, sodeč po njegovih zunanostih, z edinstveno zgovornostjo, ki mu je bila sicer prirojena. Izpovedal je, da se zaveda, da namerava storiti dejanje nasilstva da pa ne verjame, da bi bilo njegovo ravnanje napadno. Poklical je za priče osem tatov, ki so prisluhnili.

Rekel je, da je v skrajno težavnem položaju in da je bil pogostokrat prisiljen, da si sam išče pravice. Ve, da ne more vzeti ravnatelju življenja, ne da bi dal zanj svoje, vendar da se mu zdi prav, da žrtvuje svoje življenje za pravično stvar. Trezno je o tem premislil, in to v dveh polnih mesecih. Trdno je prepričan, da pri tem ne ravna zgolj po svojem trenutnem občutku, prosi pa, če bi vendar bilo tako, naj ga opozore! Svoje vzroke navaja pravičnim možem, ki ga, kakor se spodobi, poslušajo. Gre torej umoriti ravnatelja, toda pripravljen je poslušati vsakogar, ki bi mu ugovarjal.

Oglasil se je samo eden in dejal, da mora Claude, preden ubije ravnatelja, zadnjič polzkusiti z njim govoriti in ga omehčati.

— Tako je prav, je dejal Claude, tako bom naredil!

Na veliki stolpni uri je bila ura osem. Ravnatelj je moral priti ob devetih.

Ko je to čudno prizivno sodišče Claudeovo razsodbo nekako odobrilo, se je Claude zresnil. Na mizo je položil vse, kar je imel, perilo in obleko — revno ujetniško zapuščino in ključ tovariše, ki jih je za Albinom najbolj ljubil, drugega za

drugim, jim je vse razdelil in razdal. Obdržal je samo majhne škarje.

Nato je vse objel in poljubil. Nekaterim, ki so jokali, pa se je smejal.

Bili so v tej uri trenutki, ko je kramljal tako mirno in zposajeno, da so mnogi njegovih tovariši na znotraj upali o čimer so se že izrazili, da bo mogoče svoj sklep opustil. Nekoč se je pozabaval celo s tem, da je pihnilski skozi nos ugasil eno redkih lojenih sveč, ki so razsvetljevale delavnico, kajti imel je slabe privzgojene navade, ki so ugotovo bolj kazile njegovo naravno dostojanstvo kakor pa bi bilo potrebno. Nihče ni mogel obraniti, da se ne bi kdaj pa kdaj ta stari fantalin navzel tudi duha pariških mlak.

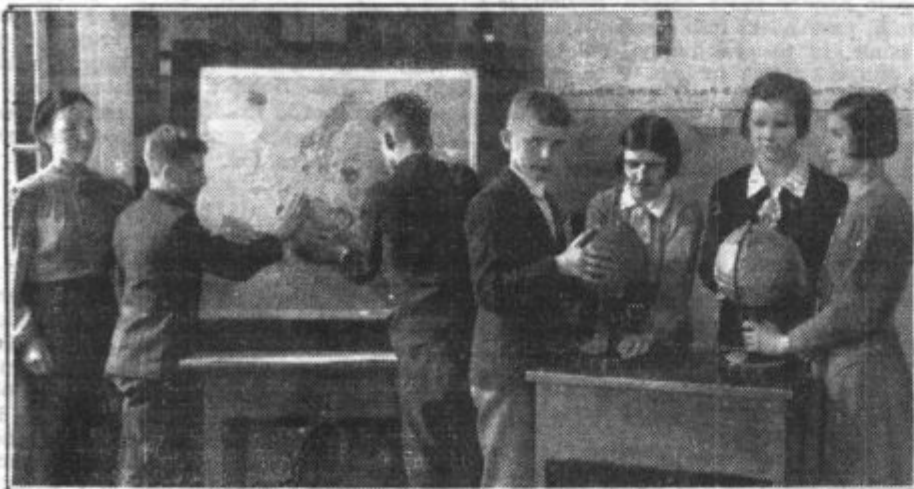
Opazil je nekoga mladega bledega obsojenca, ki je nepremično zrl vanj in ki je nedvomno trepetal, pričakujoč, da vidi ono, kar se je imelo prav kmalu zgoditi.

— Pojdi no! Pogum, mladi mož! — mu je prizjano dejal Claude, saj to bo v trenutku opravljeno.

Ko je razdelil svojo obleko, se od vseh poslovil in jim stisnil roke, je prekinil nekatere brez misli usmerjene pogovore, ki jih je slišal tu in tam iz temnih kotov delavnice, ter ukazal, da so se tovariši lotili zopet dela. Molče so vsi ubogali.

Delavnica, v kateri se je to zgodilo, je bila podgovata dvorana, dolg paralelogram, ki je bil na svojih podolžnih dveh straneh predrt z okni in dvema vratoma, ki so si stala druga nasproti drugim na drugih skrajnicah dvorane. Ob oknih so bile od vsake strani razpostavljene mize, pravokotno so se dotikale sten klopi, prostor pa, ki je ostal med obema vrstama, je tvoril nekakšno dolgo cesto, ki je šla premočrtno od enih vrat k dra-

Ljudje v večni temi

Slepi otroci pri pouku v zavodu za slepe v Kočevju

Slepota je med vsemi človeškimi nedostatkami najhujša. Zakaj živeti brez svetlobe in barve, brez oblike in sonca je tragika brez primere. Noč, večna noč! Predstavimo si človeka, ki tava v nočni temi in si ne more pomagati z umetno svetlobo! Kamor stopi, povsod je negotov. Strašna napetost napolnjuje njegove možgane in vsak trenutek mu je, kakor bi ga hotela zadeti kap. In takšna napetost spremlja slepca skozi vse življenje, od rojstva do groba. Mejne črte te napetosti so šele tam, dokoder seže slepčev razum in njegove praktične zmožnosti. Vse to pa je daleč, daleč začasno, zakaj slepota stavi človeku povsod meje. Slepec ne more nikamor brez vodstva vidca. Po drugi strani pa stavi slepemu meje svet, ki ni slep, in tako je slepčev znanje čisto pozabljeno in se vobče ne upošteva — zlasti dandanes, ko se celo vidci prerivajo, da bi drug drugega prehiteli in prekosili!

Odkar pomni zgodovina, je usoda slepih zanimala ljudi

Toda šele v minulem stoletju je skrb za slepce dobila neko smotnost in obliko. Poprej so bili slepci izročeni na milost tistih, ki so delili miloščino, novejša doba pa je opustila pozivanje k sočutju. Namen modernega skrbstva za slepce je bil, napraviti iz njih kolikor mogoče polnovredne človeške družbe in dokazati, da se tudi slepi lahko približajo drugim ljudem. S tem je bilo izvršeno tudi važno in koristno moralno delo. Slepci so dobili zaupanje vase in danes je že splošno razširjeno naziranje, da slepec zaradi slepote ni in ne more biti predmet preziranjia s strani drugih občanov.

Danes imamo v vseh modernih državah zavode za slepce

Slepota sami pa se delijo v več kategorij, predvsem v takšne, ki so se rodili slepi, tu v take, ki

so oslepelil pozneje. Poseben razred tvorijo dalje osebe, ki niso popolnoma slepe, ampak močno slabovidne. Po najnovejših kategorizacijah veljajo očl, katerih vid znaša 0 do 1/25, za slepe, očl od 1/25 do 1/4 pa samo za slabovidne.

Največji dobrotnik slepcev je bil francoski učitelj Louis Braille, izumitelj pisave za slepce, tiste genialne iznajdbe, ki je na večno temo obsojenim vsaj nekoliko olajšala enolično in samotno življenje. Sistem te pisave sestoji iz vzvišenih točk, ki so urejene po načelu latinske pisave. Slepci jih otipavajo in čitajo. Danes imamo že cele knjižnice za slepce, tudi že nekaj listov za slepce, nedavno pa je slavil Brailleov izum novo zmago; v Londonu se je predvajal rotacijski stroj za Brailovo pisavo. Na tak stroj se lahko tiska poseben dnevnik za slepce. Pisava za slepce je danes tako izpopolnjena, da odpira slepic celo pot do akademskega študija. Velike evropske države imajo posebne zavode, ki pripravljajo slepe za univerzitetni študij.

Slepci v raznovrstnih poklicih

V velikih državah, kjer je skrbstvo za slepe dobro urejeno, zavzemajo slepci ugledna mesta v trgovini, industriji in drugih panogah javnega življenja. Slepci niso danes reveži, ki si ne znajo pomagati. Združeni so v mogočnih organizacijah, ki skrbijo za njih usodo in socialen položaj ter jim posredujejo izobrazbo z najrazličnejšimi sredstvi.

Slepce najdemo danes kot stenografe, stroje pisce, godbenike, uglaševalce na klavir (ta stroka jim je posebno ljuba, če so muzikalni), kot pletilce, knjigoveze itd. Ponekod vrše slepi v zdraviliščih službo masérjev, in sicer z lepim uspehom. Njih udejstvovanje v tej stroki je tem hvaležnejše, ker so to ponavadi zelo značajni ljudje in imajo bolniki že iz tega razloga vanje veliko zaupanje.

Pes — najzvestejši spremljevalec

Važen pripomoček, ki uvaja slepce v vrvež normalnega življenja, ulice in ceste, je pes. Ta zvesti spremljevalec človeka je zlasti v službi slepih pokazal svojo izvrstno uporabnost. Kdo ne pozna štirinožca, ki vodi svojega gospodarja po velikomestnih ulicah in trgih čez nevarne prehode? Pes vodi svojega lastnika dnevno z doma v urad, na sprehod in zopet domov. Tako ga rešuje nesrečnega razmišljanja o usodi teme, pomaga mu do neke meje k samostojnosti.

Pse za slepe vzgajajo v posebnih zavodih, kjer ostanejo živali po navadi približno dva meseca, štirinajst dni, preden ga izroče gospodarju, pozovejo slednjega na tečaj, da se privedita žival in človek drug drugemu. Vsako leto stopa na ta način v življenje mnogo psov, ki lajšajo bedo slepih in jim omogočajo boljše življenje. Slepec ni več navezan na tesen prostor štirih sten, in če ne vidi, vsaj s pijučim varkava prostost in svobodo, po kateri tako hrepenijo njegove mrtve oči.

Že v prvi svetovni vojni in po njej se je skrb za slepce v vsakem pogledu vsestransko izpopolnila. Ni treba dvomiti, da bo za slepe žrtve sedanje vojne in v tem za vse druge slepce storjeno vse, karkoli zmorejo države in zdravniška veda.

Slepi parček na sprehodu

Poravnajte naročnino!!!

gim in je tako prečkala vso dvorano. To je bila tista dolga, dovolj ozka pot, po kateri je šel ravnatelj, kadar je prišel nadzorovat. Notri je prihajal skozi južna vrata in odhajal, ko je pregledal delavce na desni in levi, skozi severna. Po navadi je opravil to pot precej hitro in ne da bi se ustavljal.

Tudi Claude se je vsedel spet v svojo klopi in se spet lotil dela.

Vsi so čakali. Odločilni trenutek je bil vedno bliže. Naenkrat se je zaslišal udarec zvona. Claude je dejal:

— Tri četrt je.

Nato je vstal, resnobno obšel del sobe in se šel naslonit na vogal prve delovne mize na levi, tili; poleg vhodnih vrat. Njegov obraz je bil povsem miren in dobrohoten.

Ura je odbila devet. Vrata so se odprla. Vstopil je ravnatelj. V tem trenutku je nastala v delavnici grobna tišina. Ravnatelj je bil, kakor po navadi, sam.

Vstopil je z veseljem, zadovoljnim in neizprosno izrazom v obrazu, ne da bi videl Claudea, ki je stal na levi od vrat, z roko, skrito v svojih hlačah; naglo je šel mimo prvih delovnih miz, med tem ko je kimal z glavo in zvečil besede, pogledoval ravnodušno sem in tja, ni pa opazil, da so bile vse oči, ki so ga obdajale, usmerjene v neko strašno misel.

Presenečen, ker je zaslišal za seboj korak, se je osorno na hitro obrnil.

Bil je Claude, ki je že nekaj trenutkov potihoma šel za njim.

— Kaj delaš ti tukaj? je vprašal ravnatelj. — Zakaj nisi na svojem prostoru?

Claude Gueux je spoštljivo odgovoril:

— Zato, ker moram govoriti z vami, gospod ravnatelj?

— O čem?

— Glede Albina.

— Še zmeraj? je rekel ravnatelj.

— Da! je dejal Claude.

— Aha! je povzel ravnatelj in šel naprej, — ali ti torej ni bilo dosti štiri in dvajset ur zavora?

Claude mu je odgovoril.

— Gospod ravnatelj, vrnite mi prijatelja!

— Nemogoče!

— Gospod ravnatelj, je dejal Claude z glasom, ki bi ganil demona, lepo vas prosim, ukrenite, da bova z Albinom zopet skupaj, boste videli, kako pridno bom delal! Vam, ki ste svobodni, je to vseeno, vi ne veste, kaj je prijatelj toda jaz imam samo štiri stene svoje celice. Vi lahko pridete in greste, jaz imam pa samo Albina. Vrnete mi ga! Albin mi je skrbel za jed, to vam je dobro znano. Ne stalo bi vas prav nič drugega, ko da rečete: da. Kaj vam je na tem, ako je v isti sobi nekdo, ki se piše Claude Gueux in zopet nekdo, ki mu je ime Albin? In za kaj drugega v celnici ne gre. Gospod ravnatelj, dobri moj gospod, resnično lepo vas prosim v božjem imenu!

Claude ni še nikdar povedal kakemu ječarju toliko naenkrat. Po tem naporu je utrujen čakal. Ravnatelj je nestrpno odvrnil:

— Nemogoče! O tem ni več besede. Glej, da mi o tem ne zineš več. Dolgočasni si me.

In ker se mu je mudilo, je korake podvojil. Prav tako Claude.

Medtem ko sta tako govorila, sta prišla oba do izhodnih vrat; osemdeset tatov je zadržujoč sapa gledalo in poslušalo. Claude se je prijazno dotaknil ravnateljeve roke.

— Naj pa vsaj izvem, zakaj sem obsojen na smrt. Povejte mi, zakaj ste ga ločili od mene? — Povedal sem ti že, je dejal ravnatelj, da zatos.

In obrnivši Claudeu hrbet, je iztegnil roko proti ključki vrat, skozi katera so odhajali.

Ko je ravnatelj odgovoril, se je Claude za korak odmaknil. Osemdeset kipov, ki so bili navzoči, ni videlo, kako je privlekel iz svojih hlač desnico in v njej sekuro. To roka se je dvignila, in preden je utegnil ravnatelj zavpiti, mu je s sekuro odprlo lobanjo troje udarcev, ki jih je Claudeova roka zasekala v isto zarezo. Še tisti mah, ko je padel vznak, mu je četrti udarec razdrupal obraz. Ker se jeza potem še ni takoj polegla, je Claude Gueux razkral s petim odvečnim udarcem desno bedro. Ravnatelj je izdihnil.

Tedaj je Claude Gueux odvrnil sekuro in vzdihnil: »Zdaj pa naj pride še drugi na vrsto!...« Drugi je bil on sam. Videli so ga, da je potegnil iz svojega jopiča male škarje »svoje žene« in si jih, ne da bi se kdo zamislil in mu to namero preprečil, porinil globoko v prsi. Rezilo je bilo kratko, prsi pa globoke. Dolgo je drezal notri in vpil, potem ko je to več ko dvajsetkrat ponovil. »Srce pogubljenčeve, ali te ne bom našel?« — In plavajoč v lastni krvi se je slednjic zgrudil in se onesvestil.

Kateri od obeh je bil žrtev drugega?

Ko se je Claude zopet zavedel, je bil, pokrit s perilom in odejami, v postelji, in okrog njega je bilo polno zaskrbljenih ljudi. Poleg njegovega zglavlja so stale sestre usmiljenke in preiskovalni sodnik, ki je pisal protokol in ga z največjim zanimanjem vprašal:

Velika je nadloga komarjev

Samice komarjev so tiste, ki nas v poletnih večerih in nočeh pikajo in nam pijejo kri, med tem ko se samci miroljivo zadovoljujejo samo z rastlinskimi soki. Za srkanje krvi so samice opremljene z dolgimi, tankimi sesalnimi vilčki.

Komarji se od mnogih drugih žuželk razlikujejo po tem, da imajo samo eno dvojico kril, med tem ko je druga dvojica komaj naznačena. Okrjnjeni krilci sta tisti, ki povzročata s svojih tresenjem značilni glas, s katerim se izdajajo bližajoči se komarji.

Poznamo tri skupine komarjev, ki pijejo kri, to so domači, gozdni in travniški komarji.

Vse tri skupine se razvijajo izključno v stoječih ali le slabotno tekočih vodah. Poplavna ozemlja velikih in stranskih tokov, slabo osušeni travniki itd. so glavna gnezdišča komarjev, zato je teh živali v poplavnih letih tudi največ. Samica izleže mnogo sto jajčec na površino vode, iz jajčec se izvalijo ličinke, ki so opremljene z dihalno cevjo. S prostim koncem cevi se ličinke obešajo na površino vode.

Ličinke se v dveh, treh tednih trikrat levijo, preden dobe svojo dokončno velikost. Pri četrti levitvi nastanejo iz njih bube, ki ostanejo v tem stanju dva do tri dni. Razviti komar ostavi bubin plašč skozi razpoko v hrbtu in se dvigne za prvi polet, čim so se žilec kril napolnile z zrakom in so se krila otrdila. Ves razvoj komarja traja 15 do 23 dni, dva do tri tedne potem, ko se je komar dvignil iz bube, postane sposoben za ploditev. V teku poletja si sled'jo lahko štiri pokolenja komarjev, če je vreme stalno toplo in vlažno, pa tudi šest pokolenj. Izračunali so, da ulegne iz ene same samice v štirih pokolenjih nastati 200 milijonov komarjev, med temi je polovica krvoželjnih samic.

Komarji se pojavljajo o mraku, najbolj neznosni so med večerno in jutranjo zarjo, a tudi ponoči ne dajo miru

Podnevi se skrivajo pred svetlobo v gozdno senco, pod liste, v jame in temne kote človeških ter živalskih bivališč. S svojimi rilci prebodejo samice človeku kakšno podkožno žilo in se nato kajo s pomočjo sesalne aparature v svojem telesu kri. To kri prebavljajo dva do tri dni, nove krvi se napijejo šele po koncu prebave.

S svojimi pikli morejo komarji, posebno če nastopajo v velikih množicah, človeka in žival nadlegovati do skrajnosti. Malenkostno izgubo krvi bi na zadnje še prenesli, toda ob piklu pride v ranico vedno malo komarjeve sline in ta ima za posledico izpuščaje, ki srbijo človeka po več dni. Po številnih pikih pride lahko do oteklin in bolezenkih pojavov druge vrste, zgodile so se zavoljo strupenih snovi v slini tudi že prav resni primeri zastupitve krvi. Posebno hudci so pikli v veke in v zgornje ustnice.

Proti komarni nadlogi se borimo na razne načine

Predvsem je treba odpraviti vse nepotrebne mlake, ribnike, močvirja in druga zbirališča vode.

kamor odlagajo samice svojo zalego. Pozimi je treba v temnih, posebno kletnih prostorih uničiti vso svojat samice, ki tu prezimujejo. Poleti gre za uničenje čim več ličink in bub. V ta namen uporabljamo oljne tekočine, ki jih vlijemo na vodne površine, kjer ličinke in bube žive. V vojni je tako zatiranje seveda težavnejše.

Olje, petrolej, nafta itd. se razširijo v tenki

Nabiranje in sušenje zdravnih rastlin

Ako sušimo na planem, moramo zvečer znesti rastline v zaprte prostore. Tudi iz onih prostorov, kjer bi ponoči mogla rosa ali megla do rastlin, prenesemo rastline čez noč v hišo. Vлага (rosa, megla) ne zadržuje samo sušenja, ampak more rastline tudi pokvariti. Zato je treba biti previden, da ni ves trud zastonj.

Cele rastline, liste in cvete sušimo take, kakor smo jih nabrali; le korenine (korenike) moramo očistiti, preden jih denemo sušiti. Predvsem odstranimo vso prst, najbolje s tem, da jih operemo, potem pa poročemo tanjše korenine, navadno tudi liste. Nekatere korenine je treba še presne olupiti. Po večini sušimo korenine cele, včasih jih pa tudi prekoljemo ali zremo na kolesca. Na vse to bomo opozorili pri posameznih opisih rastlin.

Ker se podzemni deli rastlin navadno suše sorazmerno počasneje nego nadzemni deli, jih sušimo večidel na solncu ali na pečeh, da se prej posuše. Pri počasnem sušenju bi utegnile splesniti. Ako se plesnoba prime rastlin, postanejo nerabne. Najboljše sredstvo proti plesnobi so preprih, čist, suh zrak in pa svetloba. Iz tega že razvidimo, da ne smemo nikdar sušiti ali hraniti rastlin v vlažnih, zatohlih in temnih prostorih (n. pr. v kletih). Plesnobo spoznamo po lisah, ki se napravijo na rastlinah, ali po sivi prevlaki, ki nastane na njih. Pravilno posušene rastline ohranjajo svojo prvotno barvo skoraj popolnoma. To ne velja samo za liste in korenine, marveč z malimi izjemami tudi za cvete.

Posušene rastline spravljaj na zračnem, suhem, kraju v rešetih, vrečah, odprtih škatlah, da more zrak do njih! Nekatere je treba imeti v zaprtih posodah, da se ne izdiše. To bomo pri opisih dotičnih rastlin posebej povedali. Na solncu ali pečeh posušeno blago se sme spraviti šele potem, ko se je ohladilo.

Kdaj so rastline dovolj suhe, da jih moremo spraviti ali ponuditi v nakup? To je pri različnih rastlinah različno in seveda tudi od vremena odvisno. Cveti potrebujejo manj časa nego listi, ti pa zopet manj nego korenine, če ne posebej sušenja z neposredno solnčno ali umetno toploto. Z. cvetje in listje navadno zadostuje 6—10 dni. Bolje pa je, da sušimo malo dalje nego premoč časa. — Da je rastlina suha, spoznamo po tem, da je ne čutimo hladne, ako jo položimo na ustnice, da se ne upogne, če jo dvignemo na enem koncu, in da se zlomi, če jo precej upognemo. Dovolj suhi listi in cveti se razdrobe, če jih manemo med prsti.

plasti naglo čez vodno površino. Če se ličinke in bube s svojimi dihalnimi odprtini dotaknejo te plasti, vdere več ali manj oljne tekočine v njih dihalna in živalice poginejo zavoljo pomanjkanja zraku. Važne pomočnice v boju proti komarjem so mnoge domače vrste rib, ki žrejo njih jajčeca, ličinke in bube, tudi race uničujejo mnogo nerazvitih živali. Netopir je izvrsten lovec na komarje. V Ameriki gradijo posebne stolpe za netopirje, ki pomagajo uničevati nadležne živali, ko se odpravljajo na lov.

V vsakem kraju ni moči nabirati vseh zdravnih rastlin; ki jih bodo navajali ti članki, kajti ne rastejo povsod, tudi če bi jih vsejali. Nekatere uspevajo le na planinah ali na kamenitem svetu, druge ljubijo mokra tla, zopet druge obdelani svet; nekatere rastejo samo v gozdih, kjer je senčno in hladno, druge morajo imeti mnogo toplote in svetlobe. Zato si vsak nabiralec ogled, katere zdravnih rastline rastejo v okrožju njegovega bivališča.

Zakaj cenimo rasno žival

Plemensko žival više cenimo zato, ker je zmožna predati z nasledstvom svoje dobre lastnosti bolj kakor preprosta neplemenska žival.

To nastane zato, ker so se njeni predniki iz pokolenja v pokolenje odbirali po gospodarjevi potrebi. Zato so se utrdile dobra plodnost in splošno dobra svojstva živali. Toda zmotno bi bilo misliti, da je vsaka rasna žival vedno boljša od preproste nerasne živali. Med plemenskimi živalmi srečamo večkrat tudi neplodne, čeprav so rasne. Takih živali ne smemo pustiti za pleme. Treba jih je odkloniti.

Pri izbiri živali za pleme moramo obrniti pažnjo ne samo na plodnost in vnanost živali, marveč tudi na plodnost njenih prednikov, poglavitno pa na kakovost ploda te živali.

Zelo plodne toda preproste nerasne živali pogosto slabo prenašajo po nasledstvu izredna svojstva, slabo zato, ker dobre lastnosti niso utrjene v živali. Na primer, če je imela preprosta krava, ki daje veliko mleka, med svojimi predniki kravo, ki je dajala malo mleka, dajo tudi teleta takšne izredne krave pogosto zelo malo mleka. So torej podedovala slabe lastnosti svojih pradediteljev.

Zato je izbira živali za pleme po plodnosti in njih zunanosti šele polovica dela. Neobhodno je potrebno, da izbiramo za pleme takšne živali, katerih predniki so bili dobri. Najbolje moremo ugotoviti plodnost in vrline živali na njenih potomcih. Če so potomci dobri, pomeni, da so dobre lastnosti v predniku dobro utrjene in se zato vztrajno predajajo po nasledstvu. Takšne živali moramo posebej ceniti za plemensko delo in jih kolikor mogoče izkoristiti.

Pri pazljivi izbiri vsake posamezne živali, ki se pušča za pleme, je mogoče priti do najboljšega uspeha z izboljšanjem plodnosti in kakovosti živali, ki jih gojimo. A. D.

— Kako se počutite?

Zgubil je precej krvi, toda škarje, v katere je tako ganljivo zaupal, so svojo nalogo opravile zelo slabo. Nobena izmed ran, ki si jih je bil zadal, ni bila nevarna. Zanj so bile smrtne le tiste rane, ki jih je prizadejal ravnatelj.

Zasiševanje se je pričelo. Vprašali so ga, če je on ubil ravnatelja. Odgovoril je: Da. Vprašali so ga: zakaj? Odgovoril je: zato!

Toda med tem so se njegove rane poslabšale; popadla ga je huda mrzlica, ki bi ga bila skoraj ugonobila.

Meseci november, december, januar in februar so minili v skrbeh in pripravah; zdravniki in sodniki so se trudili okrog Claudea; prvi so zdravili njegove rane, drugi so mu postavljali smrtni oder.

Bodimo kratki! Dne 16. marca 1832 se je prikazal, ko je povsem ozdravel, pred porotnim sodiščem v Troyesu. Prišlo je tjakaj tudi vse ljudstvo, kolikor ga je bilo v Troyesu.

Pred sodiščem se je Claude dobro obnašal. Dal se je skrbno obrniti, bil je gologlav, na sebi pa je imel ono otožno jetniško obleko clairvauxke kaznilnice.

Kraljevi tožitelj je dal zasesti dvorano z vojniki iz vsega okrožja, da bi, kakor je izrazil zaslisevalcem, držali na uzdi vse zločince, ki so morali biti pri tej razpravi za priče.

Ko je bilo treba razpravo pričeti, se je pokazala nenavadna težava. Nobeden od tistih, ki so bile priče dogodka, odigranega dne 4. oktobra, ni hotel govoriti v škodo Claudea. Predsednik jim je zagrozil s svojo uradno oblastjo. A bilo je zaman. Tedaj jim je ukazal Claude, da pričajo. Vsi jeziki so se razvezali. Povedali so, kaj so videli.

Claude jih je poslušal z globoko pazljivostjo. Ko

je eden izmed njih, bodisi, da je pozabil, bodisi, ker je imel Claudea rad, izpuščal dogodka v prid tožencu, jih je Claude obnovil. Zaslisejoč drugega za drugim je sodišče odkrilo celo vrsto pravkar opisanih dogodkov.

Bili so trenutki, ko so ženske, ki so bile pri razpravi, zajokale. Sodni sluga je poklical Albina. Zdal je bil on na vrsti, da pričá. Opetekajoč se je vstopil; jokal je. Orožniki niso mogli ubraniti, da bi ne padel Claudeu okoli vratu. Claude ga je prijel in dejal smejoč se kraljevemu tožilcu: »Glejte zločinca, ki deli svoj kruh z lačnimi!« — Nato je poljubil Albinovo roko.

Ko je bil seznam prič izčrpan, je gospod kraljevi tožitelj vstal in povzel besedo, rekoč: »Gospodje sodniki, družba bi se do temeljev zamajala, ako ne bi zadela krivcev, kakršen je tale, javna kazen itd.

Po tem znamenitem govoru je govoril Claudeov zagovornik. Obtožni in obrambni govor sta napravila po vrsti vse one skoke, katere smo v prejšnji gledati in poslušati v kriminalnih procesih.

Claude je sodil, da ni bilo še vse povedano. Vstal je tudi on. Govoril je tako, da je bila neka oseba, ki je tej razpravi prisostvovala, vsa prevzeta.

Zdi se, da je bil v tem ubogem delavcu prej govornik kakor pa morilec. Govoril je stoje, s prodirljivim, dobro obvladanim glasom, oči so mu kar sijale v odločnosti, njegove kretnje so bile skoraj vedno enake, toda take kakor pri človeku, ki si je v svesti svoje moči. Govoril je o rečeh tako, kakor so bile, preprosto, resno, ne da bi kaj spreminjal ali zmanjševal; priznavajoč vse, je pogledal členu 296 v obraz in povzel svojo glavo. Bil je v trenutkih resnično visoke zgovornosti, ki so povzročali, da se je množica razburjala in si

je poslušalstvo šepetalo na ušesa, kar je pravkar povedal.

Slišalo se je mrmranje, med katerim se je Claude oddihoval ter hkratu ponosno zri po navzočih.

Bili so trenutki, ko je ta človek, ki ni znal brati, govoril ljubeznivo, vljudno in zbrano kakor kakšen učenjak. Drugokrat zopet je bil skromen, zmeren, pazljiv in je šel korak za korakom v dražljivi del razprave, pri čemer se je kazal sodnikom naklonjenega.

Le enkrat samkrat se ni mogel ubraniti jezici, ki ga je prevzela. Državni tožilec je namreč ugotovil v svojem govoru, ki smo ga že navedli, da je Claude Gueux ubil ravnatelja delavnic, ne da bi mu bil dal ta kakršenkoli povod ali mu storil kakšno nasilje, torej, ne da bi ga bil izzval.

— Kaj! je vzkliknil Claude, — da nisem bil izzvan! Ah! Seveda, res je; vas že razumem. Če me kak pljanec sune s pestjo v obraz in ga ubijem, me ni izzval. Vi mi pa upoštevate olajševalne okoliščine in me pošljete obsojenega na galejo. Toda človek, ki je trezen in ki ga vodi zdrava pamet, me ponižuje štiri leta in me kakor s šivanko zbada tudi tja, kamor sem najmanj pričakoval. Imel sem ženo, za katero sem kradel; imel sem otroke in tudi zanje sem kradel, on pa me je mučil z obema. Nisem imel kruha, dal mi ga je prijatelj, on pa mi odstrani prijatelja in kruh. Ko zahtevam prijatelja nazaj, me on vrže v zapor. Njega — tega ogleduha, sem vikal, on me je tikal. Rekel sem mu, da trpim, on mi pa odbrusi, da ga dolgočasim. Kaj bi torej vi hoteli, da bi storili? Ubil sem ga. Dobro. Torej sem izrodek, ubil sem tega človeka, ki me ni izzval. Obglavite me, storite to!

S temi besedami je Claude izrazil teorijo moralnega izzvanja, ki jo je zakon pozabil.

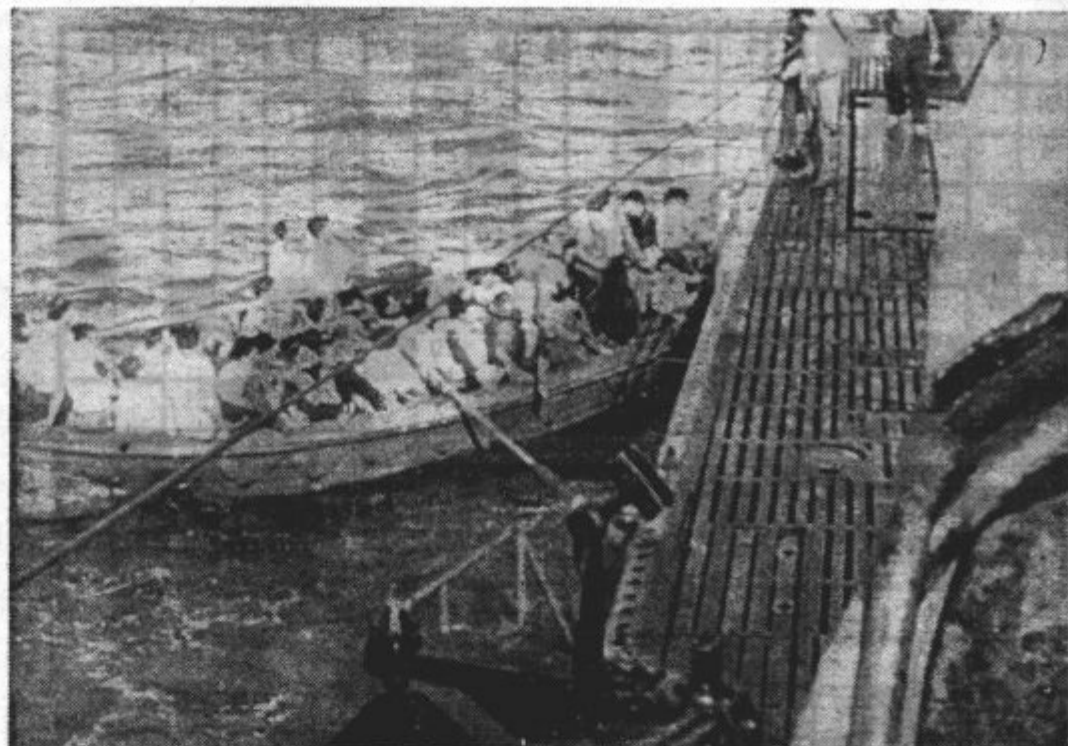
PO SVETU

× **Važnost Donave.** Donava ima kot prometna žila važno vlogo v mirnem, zlasti pa v vojnem času. Ko je bila Avstrija priključena Nemčiji, je smatrala slednja boljše organizacijo prometa po Donavi za eno svojih glavnih nalog. Zato se je z vso vnemo lotila tega dela. Pa tudi države jugovzhodne Evrope so vedno bolj spoznavale pomen Donave v mednarodnem prometu in zato so mu posvečale vedno večjo pozornost. Dunajska posvetovanja zastopnikov na Donavi zainteresiranih držav so pokazala, da je zdaj sodelovanje med temi državami v pogledu prometa po Donavi še tesnejše, kakor je bilo pred vojno. Vojna sicer ovira tudi promet po rekah, vendar se pa tako važno vprašanje ne sme zanemarjati. Določen je načrt prometa po Donavi za več let vnaprej. Pri tem so se zastopniki na Donavi zainteresiranih držav ozirali zlasti na potrebo vojnega gospodarstva.

× **Izumitelj bučke.** Bucike se poslužujemo, ne da bi pomislili, od kod izvira, odnosno, koliko je stara. Bili so pa časi, ko ljudje bučik sploh niso poznali in ko so morali zaradi tega premagati marsikatero neprijetnost. Tudi bučke je bilo treba šele odkriti ali izumiti, kakor vse na svetu. Znan je celo njihov izumitelj v 15. stoletju živeči pariški krojač Tourangeau. Mož je začel pri srebrnih ali zlatih žebličkih, ki so jih uporabljali bogati ljudje kot zaponke. Iz njih je začel izdelovati prve bučke. Na enem koncu je napravil glavico, drugi konec je pa naostril. Tako je nastala prva bučka. Prva bučka je bila seveda zlata in izumitelj jo je poklonil kralju Ludviku XI., ki je takoj naročil polno škatico takih bučik in jih poklonil svoji hčeri kot poročno darilo. Tako je prišla bučka v svet, in prvotno je veljala za velik luksus. Tudi kralj Henrik VIII. je smatral bučko za dovolj dragoceno, da jih je podaril več svoji ženi Katarini. Kraljica se je rada posluževala bučik. Ko se je pa izkazalo, da je živela tudi ona zelo nesrečno življenje, je nastalo praznovanje, da prinaša bučka nesrečo.

× **Slonove kosti ne bo še zmanjkalo.** Tudi sloni niso več varni pred divjimi lovci. Zadnja leta so jih pokončali toliko, da se je njih število znatno skrnčilo. Če bi dobivali slonovo kost samo od živih slonov, bi je že precej primanjkovalo. V resnici je pa ne primanjkuje, kajti večina slonove kosti v prometu izvira od mrtvih slonov. Domačini skrivajo njihove okle pogosto v gozdovih, kjer jih nalože cele skladovnice, potem pa hodijo ponje ali pa jih slučajno najdejo znanstvene ekspedicije, odnosno raziskovalci. Najbrž je skrivne v Afriki še mnogo slonove kosti.

× **Strastnih zbiralcev bo vedno dovolj na svetu.** Ta se navdušuje za zbiranje znamk, oni hroščev, tretji starega denarja itd. Menda najorginalnejšo zbirko ima Lijša Karion v Helsinkih. Nekega dne, ko so bile na Finskem alkoholne pijače še

Delitev vode in živih ljudem s parnika, ki ga je potopila na Atlantiku podmornica poveljnika Carla Fecla di Cossato

prepovedane, so prišli v njeno hišo detektivi, ki so hoteli preiskati njeno stanovanje, češ da so oblasti zvedele, da ima doma spravljeno mnogo steklenic, napoljenih z alkoholnimi pijačami. In res so našli v omari nad 300 skrbno zamašenih steklenic. Že so mislili, da so zasačili veliko grešnico, ki naj bi bila kršila predpise o prepovedi alkoholnih pijač. Toda gospa se je ironično nasmehnila in opozorila detektiva, naj prečita etikete na steklenicah. In izkazalo se je, da so steklenice napolnjene z vodo. Toda s kakšno vodo! V njih je bila voda vseh glavnih rek sveta od Donave do Seine, Nila, Rena, Amaconke, Volge in mnogih drugih, poleg tega pa tudi voda iz mnogih jezer in morij. Če bi bili detektivi gospo vprašali, kakšna razlika je med vodo iz ene in druge reke, bi najbrž ne mogla odgovoriti.

× **Celo mesto je žalovalo za orlom.** Svojevrsten dogodek je vzbujal po svetu zanimanje za mesto Buzau v Rumuniji. Posebnost kolodvorskega poslopja v Buzau je bil velik orel, ki je živel že več ko 10 let na stolpu poslopja. Tukaj je imel orel svoje gnezdo. Meščanom se je tako priljubil, da so zelo skrbeli za njegovo prehrano. Tudi kuharji železniških jedilnih voz, ki so postajali na kolodvoru v Buzau, so zmerom imeli kaj pripravljenega za velikega orla, ki je bil že kar udomačen in ki se je približal vsakemu vlakom. Lani pa se je zgodilo nekaj, kar

je meščane Buzau silno razžalostilo. V železniškem jedilnem vozu je sedel potnik, ki ni bil poučen o tej posebnosti in ki se je ob približanju velikega orla tako vznemiril, da je segel po samokresu in s štirimi strelami ustrelil orla, ki so ga ljudje tako ljubili. Ljudje so se v globoki žalosti oblekle v žalne obleke. Od oblasti so zahtevali, da strogo kaznuje tujca, ki jim je ustrelil orla-ljubljenca.

× **V polarnih krajih postaja topleje.** V meteorološkem observatoriju v Haparandi, najsevernejšem mestu švedske, so učenjaki dovršili preučevanje ledenikov in sadovi njihovega dela kažejo, da najbrž ni več daleč čas, ko se bodo izpolnile sanje mornarjev v polarnih krajih, kjer je vožnja nevarna in težka. V polarnih krajih vlada zadnja leta toplejše vreme in zato se led na morju ne nabira v tolikih množinah. Pogosto se ledene gore sploh ne morejo več pojaviti. Primerjava z uspehi, ki jih je dosegla Nansenova ekspedicija pred 40 leti, omogočajo ugotovitev, da se je polarna cona pomaknila za dobra dva kilometra proti severu. Povprečna temperatura v arktičnih krajih je narasla za tri stopinje, na obalah Grenlandije in Islanda pa celo za dobrih 7 stopinj. Celo Sibirija, kjer so najmrzlejši kraj na svetu, ima nekaj koristi od tega segrevanja. Tam so začeli namreč pridelovati nekaj sočivja, kar je bilo pred 20 leti povsem izključeno.

Po končani razpravi je predsednik nepristransko in jasno povzel ter zaključil: Nizkotno življenje, v resnici izrodek. Claude Gueux je začel s tem, da je v priležnosti živel s hotnico, potem je kradel in nato zagrešil uboj. Vse to je bilo res.

V trenutku, ko je poslal predsednik porotnike v njihovo sobo, je vprašal obtoženca, če ima glede vprašanj, ki so bila stavljena porotnikom, kaj pripomniti.

— Se ne izplača, je dejal Claude. Toda vseeno. Tat in morilec sem; zagrešil sem tatvino in umor. Toda, zakaj sem kradel? Zakaj sem umoril? Poleg drugih vprašanj si zastavite, gospodje porotniki, tudi ti dve.

Ko je minilo četrturno posvetovanje, je bil Claude Gueux po izreku dvanajstih možakov, ki so se imenovali gospodje porotniki, obsojen na smrt.

Odkar se je razprava pričela, je gotovo, da so mnogi izmed njih zvedeli, da se piše obtoženec Gueux (kar pomeni v slovenščini grdeža), in to je napravilo nanje globok vtis.

Claudeu so prebrali sodbo; zadovoljil se je z besedami:

— Dobro! Toda, čemu je ta človek kradel, zakaj je zagrešil zločin? To je dvoje vprašanj, na kateri ne odgovorite.

Ko je prišel nazaj v celico, je veselo povečerjal in rekel:

— Šest in trideset let plodnega dela.

Priziva pa ni hotel vložiti. Ena izmed sester usmiljenk, ki ga je zdravila, ga je solznih oči prosila, naj ga vloži. Iz hvaležnosti do nje je priziv vendarle oddal. Zdi se pa, da se je temu do zadnjega upiral, kajti, ko je v pisarni registrature

vložil priziv, je zakonito določeni rok treh dni preteklo ravno pred nekaj minutami.

Uboga usmiljenka mu je dala pet frankov. Vzel je denar in se ji zahvalil.

Se preden pa bi utegnili biti njegov priziv rešen, so se mu kazneni iz Troyesa ponudili, da mu pomorejo zbežati. Odklonil je to.

Kaznenel so mu vrgli skozi odprto vrat v celico drugo za drugim: žebelj, kos železne mreže in ročno pilo. Že samo eden predmetov bi zadostoval saj tako bistroumnemu človeku, kakršen je bil Claude, da bi železje prepilil. On pa je izročil pazniku pilo, mrežo in žebelj.

Osmega junija leta 1832., sedem mesecev in štiri dni po dogodku, je prišel, kakor vidimo, urnih korakov čas pokore. Ta dan je ob sedmih stopil v Claudeovo celico aktuar sodnega dvora in mu naznanil, da bo živel še eno uro.

Claudeov priziv je bil zavrnjen.

— Nu, je hladno dejal Claude, nocoj sem pa spal dobro, ne da bi slutil, da bom jutri še boljše.

Zdi se, da dobe besede ljudi močnega značaja, ko se jim približa smrt, vedno neko veličino.

Prišel je duhovnik, nato pa rabelj. Z duhovnikom je bil Claude prijazen, z drugim pa blag. Odrekel ni ne svoje duše ne telesa.

Ohranil je popolno duševno ravnovesje. Ko so mu strigli lase, je nekdo v celicnem kotu pravil o koleri, katera da grozi Troyesu.

— Kolikor se mene tiče, je rekel Claude in se nasmehnil, se je ne bojim.

Sicer pa je poslušal duhovnika z največjo pozornostjo ter se pritoževal in obtoževal, da ni o veri poučen.

Na njegovo zahtevo so mu vrnilli škarpje, s ka-

terimi se je bil oklal. Bile so brez ene kline, ki se mu je bila zlomila v prsih. Prosil je ječarja, da odnese te škarpje Albimu. Naročil je tudi, naj dodajo temu spominu delež kruha, ki bi ga bil moral ta dan pojesti.

Tiste, ki so mu zvezali roke, je prosil, naj mu stisnejo v desnico kovanec za pet frankov — edino, kar mu je še ostalo in kar mu je bila dala usmiljenka.

Ob trideset na osem je šel iz ječe. Z njim je šla vsa žalostna množica, ki po navadi spremlja obsojence. Šel je peš, v obraz bled, in z očmi uprtimi v duhovnikovo razpelo, toda njegov korak je bil odločen.

Ravno ta dan so zato izbrali za izvršitev kazni, da bi ga videlo na njihovi poti čim več ljudi, ker je bil semanj dan. Takrat so bila na Francoskem še napol divja gnezda, kjer je bila družba ponosna, če je koga ubila.

Stopil je, z očmi še vedno uprtimi v Kristusovo razpelo, na sramotni oder. Hotel je objeti duhovnika, nato pa rabelja, da bi se enemu zahvalil in drugemu odpustil. Kakor zatrjuje priča, ga je krvnik odrinil. V trenutku, ko ga je vezal rabeljev pomočnik na gnusni stroj, na giljotino, je pomignil duhovniku, naj vzame kovanec za pet frankov, ki ga je imel v svoji desnici, in mu rekel:

— Za reveže!

Ker je tisti trenutek bila ura ravno osem, je hrup, ki ga je povzročala ura, preglasil njegov glas, in spovednik mu je odvrnil, da ne sliši. Claude je počakal na trenutek, ko je nastala tišina med dvema udarcema in je milo ponovil:

— Za reveže!

— Ni še udarila ura osmič, ko je padla ta plemenita in razumna glava.

KONEC

1	2	3		4	5	6		7	8	9		10		11	12	13	14	15	
16				17				18				19			20				
21			22					23				24		25					
	26							27				28		29				30	
31		32								33		34		35					
36	37				38		39		40	41			42	43				44	45
46			47	48			49					50		51	52			53	
54		55		56			57					58		59	60				61
	62		63				64		65		66	67					68		
69		70				71		72		73						74			75
76	77		78				79					80			81			82	
83		84						85				86				87			
88						89		90				91		92	93			94	95
96				97								98			99			100	
101								102										103	

Križanka št. 6

Besede pomenij:

Vodoravno: 1. goionoga, neobuta, 4. skremženo, grdo, nenaravno, 10. kaznjeneč, 16. pramati človeškega rodu, 17. del pohištva, 18. severnjakinje, pripadnice naroda, ki prebiva na evropskem severu, 20. žensko ime, 21. vrsta pomožne ladje v severnih morjih, 24. lepoteč iz grškega bajeslovja, 26. nikdar, 27. kraj ob Kolpi in dolenski železnici, kjer se je zgodila pred leti večja železniška nesreča, 29. oddajajoča močno toploto, luč, 32. priimek slovenske operne pevke, ki je sedaj angažirana v Zagrebu, 33. reka na Hrvaškem, 35. okrajšano moško ime, 36. gorovje, ki tvori mejo med Evropo in Azijo, 38. naporen, hud, 42. grška črka, 44. oblika pomožnega glagola, 46. medmet, 47. naziv, označba, 49. uslužbenec, ki nadzoruje vhod, 51. oddaljeni sorodnik, 54. kratica za akademski športni klub, 56. tuje žensko ime, 58. oblika pomožnega glagola, 59. hlapljiva brezbarvna tekočina, ki jo uporabljajo v zdravilstvu, 61. si ga sedaj želi vsak meščan, 62. Mojzov brat, 64. pesmi, 66. nadležna žuželka, 68. znak za računsko enoto v višji matematiki, 70. muslimanski vzklík, ki izraža prošnjo za milost, 72. mrzla shramba, 74. prostor na stikalšču ali križišču dveh premic, ploskev, ulic, 76. italijanski spolnik, 78. igrišče, borilnica, 80. oče, 84. sredi deca, 82. preteklo leto, 83. jezero na Finskem, 85. žensko ime, 86. osebni zaimék (množ.), 87. okrajšan veznik, 88. na poseben način pripravljati meso (v dialektu), 98. švicarski kanton, 91. pripovedna pesem, 92. oblika pomožnega glagola, 94. organ enega izmed čutov, 96. okrajšano moško ime, 97. posnemanje, manjvreden posnetek, 99. predplačilo, 101. vsa, nepoškodovana, 102. otok v Donavi pri Beogradu, 103. drevored.

Navpično: 1. določene barve, 2. samec domače živali, 3. za presaditve primerna rastlina, 4. zelo star, 5. kuhinjski odpadki, 6. veznik, 7. mesto ob maloazijski obali, znano tudi iz sv. pisma, 8. mesto na francoski rivijeri, 9. osebni zaimék, 10. ocena, smiselna razvrstitev, 11. del Vojvodine, 12. športni klub v Ljubljani, 13. letna doba, 14. okrajšava za Anton, 15. vrsta jedi, 17. stil, 19. prvi bratomorilec, 22. približno, 23. orodje kmečke gospodinje; potrebščina za tenis; 25. pol kože, 28. nebesno telo, 30. velika lesena posoda, 31. enota hrvatskega denarja, 34. površinska mera, 37. padavina, 39. važna prвина, ruda (množ.), 40. naselbina, 41. predpisi za obnašanje na dvoru, 43. kirurško zdravljenje, 45. raztopiti, odta-jati, 48. značilnosti muslimanskih svetišč, 50. igra na karte, 52. dva enaka soglasnika, 53. lift, 55. glas vrane, 57. začetek geste, 60. vas pod šmarno goro, 63. del pohištva, 65. dva samoglasnika, 67. osebni zaimék, 68. količinska enota za papir, 69. človek, ki nima enega izmed čutov, 71. nikalnica, 73. jutrnja zvezda, 75. število, 77. elektrode, 79. kratica za neznanečvo ime, 84. grški junak v bojih pred Trojo, 85. mesto na madžarsko-rumunski meji, 86. drag kamen, 89. poseduje, hrani, 90. leseno pomožno poslopje, 91. italijanski vzklík, 93. doba, 95. svežilna zdravilna pijača, 98. oziralni zaimék (narobe), 100. glej 87. vodoravno.

REŠITEV KRIZANKE »DOMOVINE« st. 5.

Vodoravno: 1. valat, 5. Bogatin, 11. pokora, 17. ibar, 18. kosilo, 19. Američan, 20. ček, 21. sol, 22. bivol, 24. kape, 25. kolena, 26. Aron, 28. ne, 29. cc, 30. vid, 32. Kač, 33. tir, 34. gib, 36. tema, 38. enak, 40. risi, 42. in, 43. koline, 45. lirik, 47. no, 48. uš, 49. noži, 50. are, 52. ej, 53. Pisa, 55. Obir, 56. li, 57. očit, 58. salama, 60. opij, 61. piča, 63. ata, 64. orati, 66. rjavo, 68. ep, 69. jim, 70. luk, 72. Var, 73. ta, 74. omikan, 78. ab, 79. general, 82. en, 83. resen, 85. oj, 87. na, 88. Egon, 90. jama, 91. ljub, 93. pajac, 95. dež, 97. tepec, 100. Lidija, 101. as, 102. baker, 103. cena.

Navpično: 1. Vič, 2. Abesinija, 3. lak, 4. ar, 5. bolečina, 6. os, 7. gibati, 8. ali, 9. tovarišija, 10. nalog, 11. pek, 12. Oran, 13. kipeči, 14. oče, 15. Ra, 16. Anica, 18. kolar, 21. sok, 23. Or, 27. nikoli, 29. cmeriti se, 30. velesila, 31. dar, 35. božiček, 37. enačaj, 39. kipar, 41. so, 44. li, 46. kimavec, 48. ubijalec, 51. etamin, 54. satan, 55. oprta, 59. lok, 61. pomenek, 62. aparat, 65. Irena, 67. vo, 71. uboji, 75. in, 76. Nemec, 80. raja, 81. Ig, 84. sape, 86. Jud, 89. oda, 91. li, 92. bi, 93. pa, 94. as, 96. ze, 98. en, 99. ca.

Oglašujte v »Domovini«!

SMEŠNICE

POKLON

Srečko je neroden v izražanju svojih misli. Nekoč je bil na plesu predstavljen mladi debeluhasti dami. Zaprošil jo je za ples.

— Samo en fokstrot lahko plešem z vami, ker moram potem domov, — mu je odgovorila. — Moja rodnina namreč že odhaja.

— O, kako prazno bo tu po vašem odhodu, — je vzdihnil Srečko.

STRAH

— Čez teden dni se poročim, — pravi Olga svoji prijateljici. — Bojim se, strašno se bojim.

— Nikar se ne delaj tako naivne. Kakor da bi takih reči še ne poznala. Česa se pa tako bojiš? — Kuhinje.

OPREZNOST

— Ali si čital v novinah članek o novi bolezni?

— Kaj? O novi bolezni? Skrij brž novine, da jih ne najde moja žena!

MED PRIJATELJICAMI

— Ali si videla Verin zaročni prstan?

— Kako bi ga ne videla, ko sem ga pa lani sama nosila.

PREGOVOR V KRCMI

— Kaj misliš, katera voda je najboljša?

— Morska.

— Zakaj pa?

— Ker je ni mogoče piti.

NESRAMNOST

— Včeraj mi je žena rekla, da sem star osel.

— Nesramnost! Saj si še v najlepših letih.

NEDOSEGLJIVA

— Ali že moreš tako hitro pisati, kakor jaz govorim? — vpraša žena moža, ki se uči steno-grafiranja.

— Tako hitro že, nikakor pa ne tako dolgo...

ZANESLJIV ZNAK

— Vaša žena je gotovo levičarka.

— Kako pa veste to?

— Ker vidim, da imate desno lice zatečeno.

SLEPARSTVO

Stanko pride prvič iz mestne šole domov.

Oče: »No, kako ti je ugajalo?«

Stanko (zaničljivo): »Sleparstvo!«

Oče (začuden): »Kako to?«

Stanko: »Na vratih je zapisano I. razred, notri pa so samo lesene klopi.«

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

PUPILARNO VARNI!

IZPLACUJE

»A VISTA VLOGE« VSAK ČAS, »NAVADNE« IN »VEZANE« PO UREDBI. — SODNO DEPOZITNI ODDELEK, HRANILNIKI, TEKOCI RACUNI ZA VSE VLOGE IN OBVEZE HRANILNICE JAMCI

MESTNA OBČINA LJUBLJANSKA